Poveşti nemuritoare

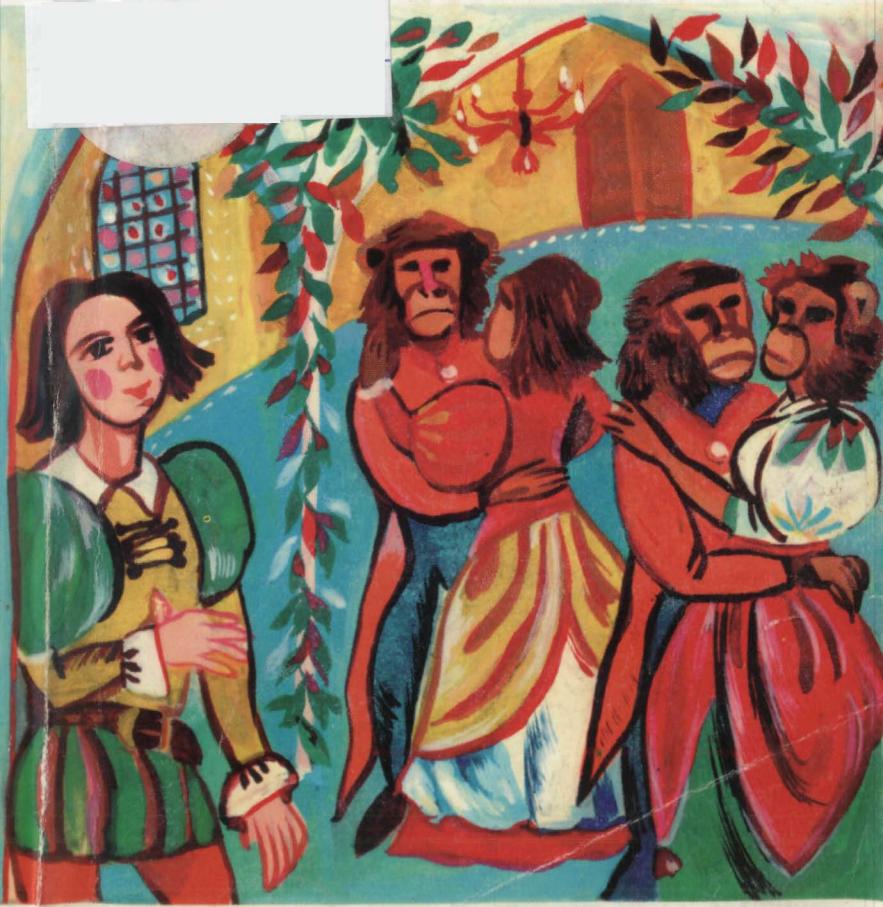

EDITURA ION CREANGĂ

Poveşti nemuritoare

50

Coperta:
CARMEN STĂNESCU

© Editura Ion Creangă S.A.
Poveşti nemuritoare, 50, 1999

Toate drepturile aparţin Editurii Ion Creangă. Reproducerea integrală sau parţială a textului este interzisă şi va fi pedepsită conform legii.

ISBN 973-25-0604-0

EDITURA ION CREANGĂ S.A.
Piaţa Presei Libere, nr. 1
Sector 1, Bucureşti
Tel.: 222 32 54
Fax: 224 46 11
ROMÂNIA

tYGRI book

Povești nemuritoare

EDITURA ION CREANGĂ – BUCUREŞTI, 1999

Fata unchiaşului

A FOST ODATĂ ca niciodată, că de n-ar fi fost nu s-ar fi povestit. A fost un unchiaş, şi unchiaşul acesta avea o fată micşoară, rămasă de la nevasta sa care murise. De la o vreme, ce-l apucă pe unchiaş, nu, că să se însoare iar. „Să găsesc o creştină să vază de noi", zicea unchiaşul. Aşadar, găsind o văduvă, se însură a doua oară.

Nevasta asta a unchiaşului avea şi ea o fată de la bărbatu-său dintâi. Cât a fost fata unchiaşului mai micşoară, au mers lucrurile cum au mers, dar, când a mai crescut, a început baba şi cu fata ei a o pizmui, că era tare vrednică şi frumoasă de pica. Care flăcău trecea pe drum, îşi strâmba gâtul uitându-se înapoi după ea, iar de vedea pe-a babei se tot ducea, că era slută, săraca, şi

zbanghie. Şi crescu pizma babei şi a fetei ei, de nu mai ştia fata unchiaşului ce să facă să le intre în voie, că o tot ocărau şi o băteau pentru tot ce făcea, că zicea că e prost făcut.

O mângâiere avea şi ea biata fată: o vacă de i-o lăsase maică-sa, care când era să moară o chemase şi îi zisese:

– Maică, eu mă prăpădesc, tu să ai grijă de vacă. Şi când vei avea nevoie de ceva, spune-i ei, că te pricepe şi te-o ajuta cu ce s-o putea.

Pe vacă o chema Bălaia şi numai fata o ducea la păscut, iar când era ea mai cu jale în inimă, plângea şi îi spunea vacii păsurile toate; atunci vaca o lingea şi se întrista şi ea, biata vacă, de gândeai că o să-i pice lacrimi din ochi, ca la oameni.

Baba vedea că, de câte ori o bătea ori o ocăra, fata se ducea la vacă în staul, pe urmă, la muls, vaca nu se lăsa să o mulgă altcineva decât fata, iar pe ele le împungea ori da cu picioarele într-însele... Baba cea rea se gândi că trebuie să fie ceva la mijloc şi-i puse gând rău vacii.

Într-o zi, fiind să se ducă baba cu fiică-sa la o soră a ei într-alt sat, o lăsă pe fata unchiaşului

să facă tot prin casă, iar pe deasupra îi mai dete o baniţă de caiere să le toarcă pe toate până seara când s-or întoarce ele, că, de nu, atâta-i trebuie!

Ce să zică biata fată?... Cum să toarcă ea o baniţă de caiere într-o zi?... Se duse plângând la vacă şi-i spuse că uite şi uite ce-i cere baba.

– Şi a zis că atâta-mi trebuie, auzi, de nu le-oi face toate cum mi-a poruncit, urmă fata tânguindu-se.

Dar vaca de colo îi zise cu glas omenesc:

– Nu mai te tângui, fata mea; toarce, toarce, că le isprăveşti şi-ţi mai rămâne şi vreme să deretici prin casă, şi să faci mâncare.

Se apucă fata de tors şi, până s-a coborât soarele după dealuri, le dădu gata, că îi sfârâia mâna, nu altceva, de s-a fost mirat şi ea ce minune să fie aia.

Şi după ce isprăvi de tors, se apucă de deretică prin casă şi puse să fiarbă demâncarea şi, când veni baba cu fiică-sa, seara, ce să vază?... Toate curate, casa dereticată, vitele adăpate, bucatele gata şi caierele toarse toate!

O întrebă baba pe fată cine i le-a tors, cum şi ce fel... Fata răspunse că ea le-a tors, cine?

Tăcu baba, că nu avea ce să mai zică, dar cugetă în ea că trebuie să se fi amestecat cineva aici, că lucru curat nu era; şi se gândi la vacă.

Duminica viitoare, hai să se ducă baba cu fiică-sa la horă. Când să plece, chemă pe fata unchiaşului şi îi zise:

– Îţi las baniţa asta cu grâu, să mi-l alegi bob cu bob, să-l speli, să-l usuci şi să-mi dai baniţa plină aleasă.

Iar se duse fata la vacă plângând şi-i spuse ce-i ceruse baba să facă. Vaca zise atunci:

– Aşterne-te pe lucru, fata mea, că o faci tu şi p-asta.

Şi drept se aşeză fata să aleagă şi isprăvi ce-i dăduse baba să facă tot până a asfinţit soarele; între timp, a putut vedea şi de ale casei.

Duminica viitoare, când să plece baba iar la horă, că apucase de se ducea mereu doar de şi-o putea mărita odorul, chemă pe fata unchiaşului şi îi zise:

– Na baniţa asta de mei, să mi-l numeri, să-l faci grămăjoare de câte o sută şi de câte o mie, da să fie numărat bine, că le număr şi eu şi, de n-o fi tocmai, îţi tai părul şi îţi scot ochii.

De data asta fata nu mai plânse, că prinsese curaj văzând că vaca o ajuta de izbândea toate. Se duse numaidecât la ea şi-i spuse ce-i mai ceruse baba.

Şi, drept, vaca îi răspunse:

– Numără, fata mea, numără, că isprăveşti până vin ele de la horă.

Când se întoarse baba şi văzu că fata reuşise să facă şi lucrul ăsta, se înrăi de tot şi-şi zise în gândul ei: „Astea, vaca trebuie să le fi făcut". Şi prinse pică mare pe ea.

A doua zi, se duse la unchiaş şi îi zise:

– Ia ascultă, unchiaşule, ce mai ţinem noi vaca aia a noastră de n-o tăiem, că nici de prăsilă nu e bună, nici vreun lapte grozav nu dă, numai mănâncă degeaba şi mai e şi rea, că nu se poate nimeni apropia de ea.

– *Vai de mine*, răspunse unchiaşul, *cum să* tai eu biata vacă rămasă de la nevasta mea dintâi, că atâta am şi eu de la ea?!

– Aşa?... zise baba mâniată. E de la nevastă-ta, ai? Apoi dar să te duci să trăieşti cu nevastă-ta dintâi, dacă e aşa, nu cu mine...

Şi plecă baba după ce mai zise multe de-ale ei, între care că, de nu o taie, cu ea pâine şi sare nu mai mănâncă.

Când înţelese fata ce plănuia baba, începu să plângă în hohote de mila vacii. Dar ce era să facă, biata de ea, că era unchiaşul slab de înger şi, după ce îi zise baba de câteva ori să o taie, se hotărî şi el să facă întocmai.

Atunci fata se duse la vacă să-i spuie cum înduplecase baba pe unchiaş s-o taie.

Vaca îi zise:

– Să nu plângi, să nu te îngrijeşti, că eu sunt năzdrăvană şi nu mă prăpădesc, ci mai bine ascultă ce să faci după ce m-or tăia: Să-mi alegi oasele, unghiile şi coarnele şi să le înveleşti în băligar noaptea, când nu te-o vedea nimeni, şi când ăi avea trebuinţă de ceva, vino la locul unde le-ai învelit şi spune locului tot, că eu am putere mare în cornul drept.

Tăie unchiaşul vaca şi fata făcu aşa cum o învăţase ea. Duminica viitoare, ce-i veni babei – căci văzuse că se tot învârteau flăcăii pe lângă casă, când era fata unchiaşului afară, şi îi era să nu se mărite înaintea fiică-si – ce-i veni?... O luă, înainte de a pleca ea la horă cu fie-sa, şi îi turnă în cap apă şi pe urmă cenuşă şi tărâţe, o spoi pe ochi cu funingine şi o lăsă amenințând-o să nu

se spele, ci aşa să o găsească seara, că o snopeşte în bătaie.

După ce a plecat baba, se duse fata plângând la băligar şi spuse locului, unde erau îngropate oasele vacii, ce i se întâmplase şi întrebă, plângând:

– Până când o să trăiesc eu aşa?

Atunci auzi un glas zicând:

– Nu te prăpădi cu firea aşa, fata mea, ci trage cornul drept şi zi-i să-ţi dea haine frumoase şi podoabe, să te îmbraci cu ele şi pe urmă du-te şi tu la horă.

Făcu fata cum o învăţase glasul şi se pomeni cu nişte haine semănând cu ziua şi cu noaptea şi se îmbrăcă îndată cu ele, de era ca o fată de împărat de frumoasă... Plecă la horă şi se prinse în joc şi jucă uşor de parcă era un fluture, de se minunară toţi şi se întrebau care mai de care:

– Oare cine să fie fata asta frumoasă?... O cunoaşte careva?

Dar nimeni nu ştia.

Pe vremea aia cică era obicei de veneau feciorii şi fetele de împărat la horă; şi se întâmplă de veni feciorul împăratului din acel ţinut la horă,

în ziua când se duse şi fata unchiaşului, îndemnată de rămăşiţele vacii.

El, cum o văzu, se prinse lângă ea, o întrebă cine este, dar ea nu răspundea nimic. Mai jucă fata puţin după ce se prinsese feciorul împăratului şi pe urmă se desprinse din horă şi se făcu nevăzută, parcă n-ar fi fost.

Se duse acasă, se dezbrăcă, băgă hainele şi podoabele în corn, îl vârî la loc în băligar... şi se pomeni murdară pe faţă şi în cap ca mai înainte şi se duse de se aşeză pe vatră; aci o găsi baba când se întoarse.

Fata babei îi spuse şi ei ce a văzut, cum a venit o fată de împărat minunat de frumoasă, îmbrăcată în nişte haine cu ziua şi cu noaptea, cum s-a prins în horă, cum s-a prins feciorul împăratului lângă ea, cum pe urmă a pierit.

– Dacă n-ai văzut-o şi tu, să ştii că n-ai văzut nimic, adăugă fata babei, mai mult să-i facă necaz că ea o văzuse şi fata unchiaşului nu.

Fata unchiaşului răspunse:

– Dacă n-am şi eu haine, să fi mers şi eu s-o văz...

– Ce să mai vază şi o proastă ca tine aşa minunăţii! sări baba de colo cu gura. Tu să stai acasă în cenuşă, nu la horă; auzi, horă!

Peste câteva zile, după ce fusese fata unchiaşului la horă, se pomeni lumea cu pristavi că strigă prin toate răspântiile ţinutului, şi prin oraşe şi prin sate şi prin cătune, că feciorul împăratului face în duminica viitoare sărbătoare mare la palatul tătâne-său, cu jocuri şi cu veselii, şi cine e frumos la faţă să poftească. Pasămite, feciorul împăratului făcuse aşa că doar de o veni şi fata minunată lângă care se prinsese la horă şi care pierise de lângă el ca năluca, de nu-i mai dăduse de urmă.

Fata unchiaşului află de la soră-sa ce o să fie la palat, că sluta, vezi dumneata cum a lăsat Dumnezeu pe om, se credea frumoasă şi se pregătea să se ducă şi ea. Şi în duminica aceea, când a plecat baba cu fata ei la palat, fata unchiaşului dădu fuga la corn şi-i ceru să-i dea haine cu cerul şi stelele, un cal ca zmeul şi un om să i-l ţie până o ieşi din palat, că vrea să se ducă şi ea să joace.

Îi dădu cornul tot ce ceruse şi ea plecă. Cum ajunse la palat, iacă şi feciorul împăratului îi ieşi înainte şi prinse a o întreba despre toate, dorind să afle cine e şi cum. Ea răspunse că puterea ei

e să fie nevăzută, să stea o clipă şi să plece. Atunci feciorul de împărat îi spuse că o iubeşte, iar ea îi răspunse că nu iubeşte pe nimeni. Totuşi numai cu el juca, cu altul nu. Când să plece, el îi ceru inelul din deget şi ea i-l dete.

În duminica viitoare feciorul de împărat, nemaiputând de dorul ei, mai pofti lumea la o serbare. Ea veni iarăşi cu nişte haine pe ea cu luceferi pe umeri şi tot aşa pieri lăsând în nedumerire pe feciorul de împărat.

Atunci el ce se gândi?... Să mai poftească o dată lumea la o serbare în duminica următoare şi să ia un pantof din picioarele fetei, cum va putea, şi pe urmă ştia el ce are de făcut.

Aşa şi făcu feciorul de împărat. Când să plece ea, se luă feciorul după dânsa şi, când să sară pe cal, îi scoase un pantof din picior, iar fata plecă aşa, cu piciorul gol.

A doua zi, cum se trezi feciorul de împărat, spuse tatălui său toată şiretenia cu fata şi îi mai spuse că el pleacă prin ţinut cu pantoful şi cu inelul fetei ce-i plăcuse, să o caute şi că nu se întoarce acasă până nu va găsi-o.

Plecă şi umblă el, umblă, căutând ţara întreagă prin oraşe şi prin sate, până sosi şi în

satul în care sta fata unchiaşului. Colindă din casă în casă, căută peste tot şi, ajungând la unchiaş, dădu şi de fata lui murdară de cenuşă şi cu tărâţe în cap, că aşa o ţinea baba mereu acum. Iar când îi încercă pantoful, el parcă fu de-acolo.

Atunci o întrebă feciorul de împărat: ea e fata de a jucat el lângă ea la horă şi la palatul tătâne-său de trei ori? Ea răspunse că da. Dar baba de colo începu a o ocărî şi a spune feciorului de împărat că nu e adevărat, că e o mîncinoasă şi altele de astea. Dar fata zise:

– Măria-ta, eu sunt, şi dacă nu mă crezi, aşteaptă niţel şi ai să vezi cu ochii.

Atunci se duse la locul unde erau îngropate oasele vacii, scoase cornul şi-i zise să o îmbrace cu hainele cu care fusese îmbrăcată întâi, când o văzuse feciorul de împărat, şi veni îmbrăcată la dânsul. Pe urmă se duse de se îmbrăcă pe rând şi cu celelalte haine, de rămase feciorul de împărat pe deplin încredinţat că ea era şi aşa o pofti să se urce în trăsura lui împărătească şi o luă cu el la palat, unde făcu o nuntă ca-n poveşti, de a ţinut şapte zile şi şapte nopţi. Iar baba a crăpat de necaz şi fii-sa nemăritată a rămas, că cine să

se uite la sluţenia dracului?... Pe unchiaş a pus fie-sa de l-a adus la palat la ea, unde a trăit până a murit.

Prichiduţă

AU FOST ODATĂ doi oameni, un bărbat şi nevasta lui, şi ei n-aveau copii. Bărbatul nici nu se prea sinchisea aşa tare; el, mai ca bărbatul, se gândea c-abia o duceau ei singuri, dar să mai aibă şi belele pe cap; dar nevasta nu mai putea de dragul lor; toată vremea se uita la copiii altor femei cu jind şi se ruga la Dumnezeu, şi se ducea la toate babele şi la toate vrăjitoarele de peste şapte-opt sate departe, numai şi numai să o dăruiască şi pe ea Cel-de-sus cu ce-i era dorul să aibă.

Într-o zi, ducându-se ea iar la o bătrână de care auzise că se încumetă să dea nişte buruieni pentru facere, bărbatu-său începu să strige la ea:

– Ia ascultă, nevastă, mai lasă ale nebunii la pustia-ncolo; vezi bine că d-abia avem cu ce ne agonisi d-ale gurii şi nişte trenţe pe noi, şi tu cheltuieşti banii cu blestematele de vrăjitoare... Da-ţi-ar Dumnezeu o spuză de copii să ai, să vedem ce-ai să faci?

– Dacă o fi de la Dumnezeu, îi cresc ca o mamă, răspunse nevasta.

Dar, vezi dumneata, cum o fi zis românul vorba, în ce fel de ceas, că a şi rămas femeia însărcinată.

Şi într-o seară, când îi sosi sorocul, o apucă pe femeie durerile naşterii şi născu nişte copilaşi mititei, mititei... numai cât gândacul, şi mulţi... de nu se mai putea; şi începură să ţipe şi să plângă, de-şi dădea bietul român cu pumnii în cap, neştiind ce să zică şi încotro s-o apuce.

Ce să facă el cu aşa sumedenie de pitici?... Mai ajungea şi de râsul satului, că ăia erau blestemul lui Dumnezeu, nu erau copii ca ai celorlalţi oameni.

Se gândi el ce se gândi şi se hotărî. Aţipind niţel lăuza, se duse de aduse un ciur, îi luă cu mâinile pe toţi câţi erau, îi azvârli în ciur şi se

duse de-i lepădă la o răspântie din partea cealaltă a satului. Iar după ce-i lepădă, se întoarse acasă, aruncă ciurul pe nişte saci în tindă şi intră în casă.

Plânse nevastă-sa, când se deşteptă şi se văzu fără copii... Că de!... micşori, sluţi cum erau, erau copiii ei şi ea prinsese a-i iubi de cum i-i dăruise Dumnezeu. Se rugă de bărbatu-său, plânse ca să-i spună ce a făcut cu ei, ca să se ducă să-i ia înapoi... Aş!... românul să se învoiască! Ce, mâncase laur?... El abia scăpase de pacoste.

Veni vremea prânzului. Aduse omul de puse să mănânce în pat alături cu nevasta. După ce sfârşiră, mai rămase un codru de mămăligă şi o bucăţică de brânză.

Femeia zise oftând:

– Uite, vezi, bărbate, că săraci... săraci, dar tot rămâne de la masa noastră să mai guste un om... Căci n-avem şi noi un copilaş barem!...

– Ba aveţi, mamă, uite-mă aici! ţipă colo un glas piţigăiat în tindă, de rămaseră oamenii amândoi cu gurile căscate.

– Ia vezi, bărbate, ce e, zise nevasta trezindu-se întâi din uimire: glas fu, ori părere?

Se duse bărbatul şi găsi pe ciurul, de-l aruncase deasupra sacilor, un copilaş din ăi de-i născuse nevasta. Omul, ce-i drept, nu mai putea de bucurie, când îl văzu, că se căia de ce făcuse şi, la urma urmei, acum era numai unul. Îl luă în palmă, îl mângâie şi-l duse neveste-si.

O bucurie fără margini o cuprinse pe femeie când îl văzu: râdea şi plângea şi-l săruta şi-l dezmierda şi iar îl dezmierda şi iar îl săruta, zicându-i fel de fel de vorbe de mângâiere.

Pasămite, cum făcuse el?... Când omul răsturnase ciurul la răspântie, el se agăţase cu mânuşiţele de marginea ciurului şi aşa-l adusese acasă, nevăzându-l cum era de mic.

După ce mai trecu niţel, feciorul cel mititel se duse la tată-său şi-i zise:

– Ia ascultă, tată, să-mi dai să mă duc cu plugul să ar, că de azi încolo eu ar.

– Iote, mă, Prichiduţă! răspunse omul râzând să se prăpădească, şi Prichiduţă îi rămase numele. Cum o să mai tu boii, mă taică, aşa micşor cum eşti?

– Eu!... Aoleo!... Intru-n urechea lor şi-i duc unde vreau şi cum vreau.

– Ce spui, mă?

– Zău aşa, taică!

– Apoi dar hai să ţi-i dau în seamă.

Şi omul înjugă boii la plug şi, când isprăvi, Prichiduţă se repezi de se urcă de-a lungul piciorului dindărăt al unuia dintre boi, până ajunse la firele din coadă: acolo puse mâna în fire şi se urcă pe coadă şi porni pe spinarea lui până la ureche şi intră într-însa.

Şi unde umbla repede şi cu spor colo... Rămăsese omul cu ochii zgâiţi la dânsul.

El, din urechea boului:

– Cea Ghiorean, hăis Ghiolan!

Şi zicând şi lui tată-său: „Să ne vedem sănătoşi, taică", el mână boii încet, târând plugul după ei.

La câmp, după ce ară bine toată ziua, seara plecă să dea boii la păşunat. Acolo, se coborî din urechea boului, unde stătuse, şi se aşeză sub o frunză de tei să se odihnească niţel. Nişte oameni, de ăi de dau cinstea pe ruşine, trecând şi văzând boii singuri, pe sub seară, dădură să se facă stăpâni pe ei, dar când să-i mâie încolo, Prichiduţă de sub frunza de tei strigă la ei cât îl lua gura:

– Te văz, te văz!

Hoţii se uitară repede în toate părţile, speriaţi că-i prinsese stăpânul boilor, dar nu văzură pe nimeni; se mai uitară, se mai suciră... nimeni. Dar tot învârtindu-se încoace şi încolo, trecu unul pe lângă frunza de tei, sub care era Prichiduţă, şi gata-gata să-l calce! Strigă atunci băiatul:

– Stai mă, că mă calci!

Atunci se uitară hoţii în jos şi dădură de el sub frunză şi se minunară de aşa naţie de român, iar după ce se minunară, vrură să-l omoare ca să-i ia boii, dar Prichiduţă le zise:

– La ce să mă omorâţi, mă, şi să-mi luaţi boii, că tata e sărac; mai bine să mă luaţi cu voi şi să vedeţi ce bine ne-o merge.

– Ce să facem noi cu tine, mă?...

– O să vedeţi voi. Haideţi cu mine astă-seară să mâncăm bine.

– Unde să mâncăm?

– Haideţi cu mine să vedeţi.

Şi-i duse Prichiduţă la stâna satului şi le zise să aştepte ascunşi în dosul stânei, iar el intră înăuntru şi se urcă în urechea unei oi şi strigă de acolo:

– Sări, mă ciobane, că-ţi fur oaia!

Ciobanul dădu fuga afară, căută peste tot şi nu găsi pe nimeni... Dacă văzu aşa, intră iar în colibă. Prichiduţă atunci nu pierdu vremea şi strigă a doua oară că-i fură oaia.

Ciobanul iar căută şi nu găsi pe nimeni.

Prichiduţă strigă a treia oară, dar ciobanul, supărându-se, zise şi el:

– Da' fur-o şi du-te dracului!

Prichiduţă, dacă auzi aşa, mână din ureche oaia şi o dete pe mâna hoţilor.

După aceea făcu tot aşa cu unul care făcea pâine în sat, se ascunse sub coaja unei pâini şi de acolo strigă:

– Sări, mă, că-ţi fur pâinea!

Omul căută, nu dădu cu ochii de nimeni şi-şi văzu de treabă, gândind că i s-a părut.

A doua oară iar aşa; iar căută peste tot şi nu găsi pe nimeni. Prichiduţă strigă a treia oară că-i fură pâinea.

– Da' fur-o odată şi du-te dracului! răspunse omul înciudat.

Şi Prichiduţă puse umărul de dete pâinea de-a rostogolul până ce au luat-o hoţii.

Şi tot aşa făcu şi c-un butoi de vin la cârciumarul din sat: îl făcu pe om să iasă să caute de două ori pe cel de striga:

– Săi, mă, că-ţi fur butoiul!

Iar când a fost a treia oară, zise şi el supărat:

– Da' fură-l şi du-te dracului!

Hoţii nu mai puteau de bucurie că dăduse aşa chilipir pe capul lor. Încet-încet, Prichiduţă le căpătă încrederea toată, că-l aduseră şi la scorbura din pădure unde aveau bănetul şi bogăţiile câte furaseră până atunci. După ce află toate astea, Prichiduţă se vorbi cu tată-său şi, într-o noapte, se duse tată-său binişor în pădurea unde era scorbura hoţilor şi legă un ciur de un copac aproape de comoara lor.

Seara, când se strânseră hoţii să mănânce, tatăl lui Prichiduţă, după cum îl învăţase acesta, veni în pădure cu o căruţă împrumutată de la un alt ţăran şi lăsă caii mai la o parte, iar când prinseră hoţii a mânca, se duse şi începu a izbi ciurul de trunchiul copacului.

– Ce să fie asta, mă? se întrebară hoţii.

Şi fiindu-le teamă, ca omului cu musca pe căciulă, trimiseră pe Prichiduţă, că era mai isteţ

şi mai dibaci, să vază ce e. Prichiduţă se duse şi, când ajunse acolo, începu să ţipe:

– Lăsaţi-mă, că nu sunt eu hoţul, hoţii sunt colea la scorbura unui copac, mănâncă!

Şi se speriară aşa de cumplit hoţii, încât fugiră prin pădure, care pe unde nimeri. Iar Prichiduţă, cum îi văzu răspândiţi, cum îi zise lui tată-său să vie repede cu căruţa să o încarce cu bănetul şi comorile ce erau acolo... După ce o încărcă, se urcară amândoi în căruţă şi mână, băiete! Au dat fuga acasă cu avuţie mare şi de-atunci a rămas tată-său bogat şi a trăit din belşug cu nevasta şi cu Prichiduţă. Cine nu crede povestea asta să spună el alta mai încornorată.

Măciuchiţa fermecată

A FOST ODATĂ, şi acum poate să fie, dar nu se ştie, a fost odată un tăietor de lemne, om sărac şi cinstit, care trăia la marginea unui orăşel

şi avea bietul o droaie de copii. Muncea el din zi până în noapte, dar truda-i era deşartă, căci liota de copii stingeau tot.

Amărât cum era, sărmanul creştin zise într-o zi neveste-si:

– Nevastă, mălai n-avem, fă-mi o turtă de tărâţe şi pune-mi-o în traistă, căci mă duc în a lume, doar oi scăpa cumva de pârdalnica asta de sărăcie.

Nevastă-sa îi făcu turta; el o luă şi, punându-şi-o în traistă, porni spre soare-răsare. Merse el ce merse, până ce ajunse la marginea unei păduri şi se opri la un izvor cu apă limpede ; se întinse pe iarbă, să mai răsufle, că doar lungă-i fusese calea şi i se făcuse o foame de nu mai vedea cu ochii. Scoase din traistă turta şi se puse să mănânce.

Pe când mânca şi se gândea cam ce ar putea face să iasă la liman cu sărăcia, iată că zăreşte doi oameni, unul bătrân şi altul tânăr, venind spre dânsul. Erau Dumnezeu şi cu Sfântul Petre, căci pe atunci Dumnezeu umbla de multe ori pe pământ ca să poată vedea cu ochii lui nedreptăţile şi suferinţele oamenilor.

Cum ajunseră lângă dânsul, îi deteră bună ziua şi el, sculându-se, le mulţumi.

Dumnezeu atunci zise:

– Măi creştine, nu cumva ai de ale mâncării, căci noi avurăm, dar le-am isprăvit; şi cum vezi, ziua-i abia la jumătate şi până în sat la noi mai e încă o bună cale.

Omul nostru nici se mai gândi şi, întinzându-le turta, le zise:

– Ţineţi, oameni buni, eu unul m-am săturat; sărac sunt, da' din ce am dau şi eu.

Sfântul Petre se uită la Dumnezeu pe furiş, căci văzură ei dărnicia săracului, care da tot, şi da cu dragă inimă.

Luând ei turta o împărţiră în două şi, pe când mâncau, Sfântul Petre zise creştinului:

– Da' încotro te duci, măi omule?

– Ia mă duc şi eu pe unde-oi vedea cu ochii, că doar mi-a fost îndeajuns cu sărăcia; şi apoi ştii, când copiii-ţi plâng în vatră şi tu n-ai să le dai nici o îmbucătură, parcă ţi se rupe sufletul. Am plecat, că poate oi da şi eu de vreun noroc.

Sfântul Petre se uită la Dumnezeu şi, când fu să plece, îl trase deoparte şi-i zise:

– Doamne, dă ceva săracului acesta, că-l vezi cât de cinstit şi milos este!

– Bine, Petre, dar îi vedea că ăst om n-o să prea aibă parte de ceea ce i-oi da.

Şi-apoi scoţând din sân o faţă de masă, o dete creştinului, zicându-i:

– Ţine asta de la noi, pune-o în traistă şi numai când vei ajunge acasă s-o scoţi şi să-i zici: „Întinde-te, masă".

Creştinul o vârî în traistă, dar, urmându-şi calea înainte, gândul îl tot muncea că ce-o fi cu faţa de masă şi, cum mergea el, se opri sub un pom, o scoase din sân şi-i grăi:

– Întinde-te, masă!

Cât ai clipi din ochi, se întinse o masă şi se umplu cu fel de fel de bucate şi vinuri, care de care mai bune. De bucurie, tăietorul de lemne nu mai luă nimic din ele şi iute îi zise:

– Strânge-te, masă!

Căci uitai să vă spun că, la plecare, Sfântul Petre îi spusese că de s-o întinde masa şi o vrea s-o strângă, numai să-i zică: „Strânge-te, masă", şi masa se strânge singură.

Apoi de văzu tăietorul ce noroc dăduse peste dânsul, numai ce se îndreptă spre casă, că doar scăpase de sărăcie.

Pe drum însă, parcă-l pişcă necuratu' să s-abată pe la cârciuma cumătrului. La drept vorbind, nu-l prea avea cumătrul la inimă, căci de, cârciumar era, şi el ca negustor nu-i prea plăcea să-i calce fitecine în casă. Dar de-l văzu vesel şi cu faţa luminată, mirosi că nu-i de-a bună cu tăietorul şi-i veni-n minte să-l întrebe, cum e obiceiul românului, ba de cumătra, ba de copii, ba cum o mai duce cu sărăcia, şi câte şi mai câte.

– Slavă Domnului, oi duce-o cum oi duce-o, dar de sărăcie nu mă plâng, mulţumesc lui Dumnezeu c-am scăpat pentru totdeauna de ea!

Cumătrul se uită la nevastă-sa, şi unde începură amândoi să mi-l cinstească ba cu rachiu, ba cu vin, pân' ce românul prinse la limbă şi, cum i se făcu foame, scoase numaidecât faţa de masă din traistă şi-i zise:

– Întinde-te, masă!

Şi masa se întinse pe dată, de rămaseră cumetrii cu gura căscată.

După ce se ospătară şi mai băură din vinurile cele mai bune, şi cum se cam ameţise dânsul, cumătru-i puse gând rău, ca să-i fure faţa de masă fermecată.

– Ştii una, cumetre, îi zise cârciumarul, cum vezi, s-a înnoptat şi tocmai bine nu prea te ţii pe picioare, ar fi bine să rămâi să dormi la noi.

Tăietorul, dacă văzu atâta bunătate de inimă, rămase. Strânse faţa de masă bine, o puse în traistă şi se culcă. Obosit, adormi îndată.

Cum văzură că a adormit, cumetrii se sfătuiră ce se sfătuiră, ca să-i fure faţa de masă fermecată. Căutară o faţă de masă la fel şi, când îi era somnul mai greu, traseră traista de sub capul tăietorului, luară faţa de masă fermecată şi o puseră pe cealaltă în locul ei.

A doua zi, nici nu se îngâna bine ziua cu noaptea, şi tăietorul se sculă, îşi luă traista şi, luându-şi rămas bun, se îndreptă spre casă.

Omul nostru nici că mai vedea pământul sub picioarele lui, aşa mergea de iute când se gândea câtă bucurie or să iabă nevasta şi copiii când s-or vedea scăpaţi de sărăcie.

Ajungând el într-un târziu acasă, nu spuse nimic neveste-si şi numai puse de se aşezară cu toţii roată; el scoase atunci faţa de masă din traistă şi-i zise:

– Întinde-te, masă!

Dar masa să se întindă ba! Mai zise o dată şi încă o dată, dar degeaba, faţa de masă sta neclintită. Biata femeie crezu că bărbatu-su şi-a ieşit din minţi.

Deznădăjduit şi neştiind ce să creadă, tăietorul se hotărî din nou să-şi ia lumea în cap, că doar de astă dată o fi mai norocos.

Plecă el, şi merse zi de vară până-n seară, amărât în suflet, până ce ajunse într-o vâlcea, unde rămase să se odihnească. Şi cum stătea el pe gânduri, numai ce văzu venind spre dânsul iar cei doi oameni pe care-i mai întâlnise; ei mânau de la spate o mieluşea.

Cum ajunseră în dreptul lui îi deteră ziua bună şi întrebându-l cam ce caută prin partea locului, el le povesti de-a fir-a-păr toată întâmplarea.

Dumnezeu, milos cum e el, îi zise:

– Ia ascultă, măi creştine, ţine mieluşeaua asta, du-te cu ea acasă, dar până acolo vezi, fereşte-te să-i zici: „Scutură-te, mieluşea!“ şi, de-i vrea să nu se mai scuture, să-i zici: „Opreşte-te, mieluşea!“

– Bine, oameni buni, aşa voi face.

Şi, mulţumindu-le, se înturnă spre casă.

Când nu se mai zăriră Dumnezeu şi Sfântul Petre, tăietorul îi şi zise:

– Scutură-te, mieluşea!

Mieluşeaua se scutură şi unde începu să curgă bani de rămase tăietorul înlemnit!

Văzând el şi minunea asta, îi zise să se oprească, şi apoi, punând banii în chimir, îşi urmă calea înainte şi se gândea ce ciudă o să-i fie cumătrului şi cum o să-l pizmuiască acum, căci de, bună era faţa de masă, dar parcă mai buni sunt banii.

Văzându-l dar cumetrii că trece prin faţa cârciumii aşa voios cu mieluşeaua, li se părură lor că iar nu-i lucru curat la mijloc, căci doar ştiau ei bine că tocmai de-a binelea nu i-o fi fost lui când s-a văzut fără faţa de masă fermecată. Îl ospătară iar, îi deteră băutură şi, văzând că nu se dezlipeşte de mieluşea, gândiră că trebuie să fie ceva cu dânsul, şi într-atât stăruiră de capul lui să lase mieluşeaua să pască la un loc cu oile lor, încât tăietorul le intră în voie.

Când fu să plece, el îşi luă mieluşeaua şi le spuse toată minunea ei.

Cum ajunse la nevastă, scoase parale din chimir şi-i zise:

– Ia aceşti bani şi du-te la târg de cumpără ceva copiilor de-i îmbracă; adu şi ceva de mâncare, că de acum încolo, slavă Domnului, am scăpat de sărăcie.

Pe biata nevastă n-o mai încăpea pământul de bucurie. Alergă în târg, cumpără ceva îmbrăcăminte pentru copii, cumpără şi pentru ea, târgui de-ale gurii şi, venind acasă, ospătară cu toţii, mulţumind lui Dumnezeu.

Tăietorul nostru, care-şi cam golise chimirul, şi-aduse aminte de mieluşea. O aduse aşadar în casă, scoase copiii afară şi, rămânând singur cu nevastă-sa, zise:

– Scutură-te, mieluşea!

Oiţa, fiind adusă în braţe, se cam zdruncinase sau cine ştie cum i s-o fi părut ei în casă, c-ar fi în staul, că, scuturând din coadă, dete bietului tăietor altceva în loc de bănuţi. Tăietorul cam holbă ochii văzând aşa dăruială, dar nu-şi pierdu cumpătul şi, după ce mai aşteptă puţin, zise încă o dată:

– Scutură-te, mieluşea!

De astă dată mieluşeaua nu mai dete nimic; mai zise el o dată şi încă o dată, dar degeaba, mieluşeaua începu a behăi.

Cum văzu sărmanul tăietor această nouă nenorocire, se puse pe gânduri. Se gândi el ce se gândi, da' nu-şi putea da seama cum de se făcea că, ajungând acasă, şi faţa de masă şi mieluşeaua îşi pierduseră darul.

Îl bătu gândul să creadă că nu cumva cumetrii i-or fi făcut vreo poznă? Dar, răzgândindu-se, îşi zise că de bună seamă cei doi oameni şi-au râs de dânsul.

Necăjit, bietul tăietor puse de-i făcu iar o turtă şi plecă pe acelaşi drum. Merse el ce merse, până ce ajunse iarăşi la marginea pădurii unde căpătase faţa de masă, cu gândul că de i-o mai ieşi în cale oamenii aceia, le-o arăta el, să-şi facă râs de un om sărac ca dânsul. Dar nu trecu multă vreme de când se oprise el la pădure şi iacă pâş, pâş, pe departe treceau iar Dumnezeu şi Sfântul Petre. Cum îi văzu dânsul, numai că mi se repezi la ei cu gând să-şi scoaţă focul de batjocura ce-i făcuseră; dar nu ştiu cum că, de-i ajunse, pe loc îi pieri toată mânia.

Dumnezeu, pricepând gândul omului, îl întrebă de ce a venit iar prin partea locului. El le povesti toată întâmplarea şi apoi dacă Sfântul Petre îl întrebă de a făcut tot ce i-a zis, bietul tăietor nu se gândea că minte şi spuse curat c-a făcut aşa după cum îl sfătuise.

Dumnezeu, văzându-l că minte, scoase din traistă o măciuchiţă şi-i zise:

– Ia-o şi du-te acasă, dar pân' ce-i ajunge să nu-i zici: „Săi, măciuchiţă"; şi apoi, de-i voi să se oprească, zi-i: „Opreşte-te, tărtăcuţă".

Cum grăiră dânşii, se şi făcură nevăzuţi.

Mulţumit, tăietorul o luă spre casă, gândind că şi măciuchiţa o avea darul celorlalte.

„Lasă, îşi zicea el, că doar prost nu mai sunt să-i zic să se oprească. De o avea darul mieluşelii, apoi o să tot saie, că de oprit n-oi mai opri-o".

Dar cum mergea dânsul, îi veni în gând că de ce ar mai aştepta să ajungă acasă şi n-ar pune-o să saie, pân' şi-o umple toată dăsaga cu galbeni. Scoase măciuchiţa, şi nici una, nici alta îi zise:

– Săi, măciuchiţă!

Şi unde-mi începu măciuchiţa să saie, şi unde mi ţi-l croia, nene, pe spinare de-i pârâiau

oasele. O rupse el d-a fuga, de credeai că fuge pământul sub el, dar măciuchiţa tot după el.

– Stai, măciuchiţă!

Măciuchiţa, jap!

– Opreşte-te, măciuchiţă!

Măciuchiţa, jap! nu-l slăbea deloc; până ce-şi aduse aminte de tărtăcuţă, şi cum îi zise: „Opreşte-te, tărtăcuţă", măciuchiţa se opri şi căzu pe iarbă. De-abia acum îşi aduse aminte că trebuia să nu se oprească decât acasă. Acum înţelese de ce şi faţa de masă şi mieluşeaua-şi pierduseră darul.

Tot gândindu-se el, cum mergea spre casă, ajunse iar în dreptul cârciumii cumătrului. Cum îl văzură, cumetrii săriră înaintea lui, îl chemară în casă, îl ospătară cu ce aveau mai bun, îi deteră de băut şi, fiindcă vedeau că nu se dezlipeşte cu nici un chip de traistă, socotiră ei că vreo nouă minunăţie o fi dat peste el.

– Da' mai lasă, cumetre, traista aia la o parte, îi zise cumătra cu glas mieros, că doar nu ţi-o lua-o nimenea de la noi.

– Aşa e, cumătră, răspunse tăietorul, dar vezi că am ceva într-însa şi de-oi zice: „Săi, măciuchiţă", minune cerească se face.

Cumetrii se şi înţeleseră din ochi şi, cum isprăviră de mâncat, ziseră tăietorului:

– Ascultă, cumetre, ar fi bine să rămâi şi în astă noapte la noi, că, după cum vezi, e deja târziu, şi apoi, ori de-i pleca azi, ori de-i pleca mâine, nu-i tot aia?

Tăietorul rămase, se culcă şi, pe când îi era somnul mai dulce, numai că se pomeni ca o furtună pe uşă cu cumetrii, care ţipau ca din gură de şarpe, şi unde începură a mi se ruga de cumătrul să-i scape de măciuchiţă, că i-or da îndărăt şi faţa de masă şi mieluşeaua.

Atunci pricepu tăietorul toată şiretenia cumetrilor şi zise:

– Opreşte-te, tărtăcuţă!

Cumetrii, de frica măciuchiţei, i-aduseră îndărăt şi faţa de masă şi mieluşeaua, rugându-l să-i ierte. Tăietorul nici nu mai aşteptă să se crape de ziuă şi o porni spre casă cu faţa de masă fermecată şi măciuchiţa în traistă, şi cu mieluşeaua în braţe.

A doua zi, unde-mi întinse o masă împărătească şi făcură un chef ce ţinu trei zile şi trei nopţi, de părea că nu se mai sfârşeşte.

De atunci tăietorul nu mai duse grijă de sărăcie şi trăi multă vreme, şi o mai fi trăind şi astăzi, de n-o fi murit.

Dan şi bivolii cei albi

A FOST ODATĂ un unchiaş; şi ăst unchiaş avea un fecior care, după ce era frumos d-o minune, apoi era şi năzdrăvan.

Într-o zi, când sta acasă pe prispă, de se odihnea, numai se pomeneşte unchiaşul cu fecioru-său că aduce doi bivoli albi şi-i zice să îngrijească bine de ei şi să le dea de mâncare şi apă la vreme, că el are să plece departe şi-o să lipsească mult; iar cât o lipsi el, ei îl vor îndestula cu de toate. Apoi trase basmaua de la brâu şi i-o dădu, spunându-i s-o ţie atârnată în cui; şi de-o vedea vreodată curgând trei picături de sânge din ea, să ştie că ori e mort, ori e în primejdie de moarte.

Când auzi bietul bătrân că fiu-său vrea să plece şi că-i vorbeşte de primejdii şi de moarte, îl podidi un plâns ş-o jale de... plângea şi firea prin preajma lui. Apoi începu a se ruga de el:

– Măi Dane, măi – că Dan îl chema pe băiat –, cum să pleci tu, taică, să mă laşi pe mine singur, bătrân cum sunt... Dacă mi-o veni ceasu' morţii, ş-oi muri ca un câine acilea, că tu ştii bine că rude n-avem; vecinu'... de!... ca vecinu', ce-i pasă lui de tine? Şi chiar de n-oi muri, ce viaţă o să mai duc eu, gândindu-mă mereu c-ăi fi în primejdie de moarte? Rămâi aci, măi... Rămâi, flăcăiaşul taichii, rămâi să fiu şi eu barem vesel pân-oi închide ochii, ş-apoi te-i tot duce, c-a ta o fi lumea d-acolea-ncolo.

– De rămas nu rămâi, taică, nici c-un preţ; da' de primejdie să nu-ţi fie aşa teamă, că ştii bine că sunt năzdrăvan şi nu mi-o fi greu s-o ocolesc, da, de! dacă s-o întâmpla d-oi păţi ceva, şi-i vedea picând sânge din basma, cum ţi-am spus, să te duci să le spui bivolilor şi să le dai drumul, că vin ei de mă scapă.

Dac-a văzut unchiaşul că rost să-l înduplece nu e, zise şi el:

– Bine, taică, du-te dar; da' să-ţi dau eu armele mele din tinereţe, alea de mi le-a dat zâna de-ţi spuneam eu că se-ndrăgostise de mine, că sunt vrăjite şi poate ţi-or sluji şi ele la ceva.

Şi se duse unchiaşul şi scoase armele de unde le-avea pitite, şi le dădu lui Dan, care plecă după ce-şi luă ziua bună şi-i sărută mâinile ca unui părinte.

Pasămite Dan auzise că împăratul acelui ţinut vrea să-şi mărite fata, căreia îi dădea de zestre avuţie nenumărată şi se prindea că, după ce-o muri, ginere-său să moştenească scaunul împărăţiei, că el urmaş de parte bărbătească n-avea. Da' hotărâse să n-o dea după nimeni, până nu s-o găsi unul care să fie aşa de viteaz şi de vrednic, să-i dovedească pe toţi care or mai veni s-o ceară.

Porni aşadar Dan spre curtea împărătească şi merse, şi merse... pân-ajunse; dacă ajunse, aşteptă acolo până-i dovedi pe toţi care veniseră cu gândul să ia pe fata împăratului şi se luă la luptă cu ei; dar n-avu mult de lucru: cu armele lui vrăjite, numai îl atingea o dată pe potrivnicul său şi-l dobora la pământ.

Împăratul, cum se sfârşi lupta, chemă pe Dan la dânsul, îl sărută părinteşte pe frunte şi-l prezentă fetei, apoi a doua zi se făcu nunta; iar după nuntă se aşezară pe chef, ş-o ţinură:

Şapte zile şi şapte nopţi,
Cum fac împăraţii toţi.

Pân-aci, toate merseră bine; şi d-acum încolo poate că ar fi mers şi mai bine, de nu s-ar fi întâmplat să iubească fata împăratului pe altul. Cât era Dan de frumos, degeaba!... tot p-ăla îl plăcea, că de! aşa e, pe cine pune rumânu' ochii întâi, ăla e şi pace. Ce să facă ea? Cum s-o scoată la căpătâi? Se gândi multă vreme. În cele din urmă îşi zise: „la să-l răpui eu mai bine!" şi se hotărî să-şi îndeplinească gândul. Dar în ce chip? Că de armele sale vrăjite el nu se dezlipea şi, cu ele lângă dânsul, nu era chip să facă ceva.

„Să-mi aduc pe cel pe care-l iubesc slugă la palat, se hotărî fata împăratului. Şi, cum oi găsi prilejul, să pui mâna pe arme, să i le ascund, ş-apoi să-l omorâm."

Aşa şi făcu; şi într-o seară, când se pregăteau să se culce, ca toţi pământenii, îi zise lui Dan fata împăratului:

– Dar mai lasă deoparte armele acelea ale tale, că doar n-or veni hoţii să te omoare! Nu pot să mă mişc şi eu niţel în somn, că mă-nghioldesc, când în spate, când în piept.

– Nu, nu se poate! răspunse Dan.

– Dacă mă iubeşti, Dane, atâta lucru-ţi cer şi eu... Nici p-ăsta nu vrei să mi-l faci?

Şi-i mai zise multe până-l zăpăci pe bietul român cu vorba şi cu mângâierile şi-l făcu să se despartă de arme. Nici nu apucă s-adoarmă el bine, că se şi coborî jos din pat fata împăratului, le luă frumos de le încuie într-o odaie, şi-apoi îşi chemă iubitul şi-l tăiară pe bietul Dan bucăţi-bucăţi; apoi i-au dus bucăţelele de le-au îngropat.

Acasă la unchiaş, începu să picure sânge din basma şi unchiaşul, când văzu aşa, nu mai stătu să bocească, ci dădu fuga de-a scos căpestrele bivolilor din cap, zicându-le:

– Alergaţi, bivolaşii moşului, că Dan e-n primejdie de moarte!

Şi taman după ce au plecat tot într-o fugă, a dat şi el drumul lacrimilor care îl podideau de nu se mai putea ţine, şi a plâns, şi a plâns... cum plânge părintele iubitor când îşi ştie copilul în primejdie de moarte.

Bivolii, năzdrăvani cum erau – că năzdrăvani erau – se duseră glonţ, taman la locul unde era Dan îngropat şi, cum ajunseră acolo, cum începură a săpa şi cu coarnele şi cu copitele, până scoaseră toate bucăţelele; apoi le aşezară ei bucăţică lângă bucăţică, suflară unu' de-o parte, ş-altu' de alta, şi-l aduseră la viaţă.

Cum se văzu Dan teafăr şi sănătos, se hotărî îndată s-o pedepsească şi el pe fătarnica de nevastă-sa, după cum merita.

Porunci bivolilor să se facă doi unchieşi bătrâni de tot, cu bărbile albe colilie şi lungi până-n pământ, şi le spuse că el are să se facă un armăsar minunat, cum nu s-a mai pomenit pe faţa pământului de frumos. Să se ducă amândoi cu el la un bâlci, care se făcea în împărăţia lui socrusău şi la care ştia că venea lumea de pe lume, ca să vază şi să cumpere mărfurile şi vitele scoase în vânzare, şi să nu-l vândă decât ălui de s-o învoi

să dea pe el o baniţă de galbeni împărăteşti, căci avea el în ştire că altul n-o da atât p-un cal, dar iubitul neveste-si, da.

Făcură unchieşii cum îi învăţase Dan şi intrară în bâlci ţinându-l unul de căpăstru dintr-o parte, iar altul dintr-alta. Se strânse lumea împrejurul lor când îi văzu şi toţi întrebau cât cer unchieşii pe armăsar, dar nici unuia nu-i dădea mâna să-l cumpere. Până iacă mai veni unul: ăsta era iubitul fetei împăratului.

– Ce cereţi pe armăsaru-ăsta, unchieşilor? întrebă el.

– O baniţă de galbeni împărăteşti, cucoane, să ne dai, da' să-ţi dăm un cal... halal de el!

Când ajunse cu armăsarul acasă şi-l arătă fetei împăratului, ea, cum îl văzu, îl cunoscu după ochi şi-i spuse:

– N-ai cumpărat armăsar, ci moarte... Ăsta e Dan, îl cunosc după ochi.

– Dacă e aşa, ce trebuie să facem? întrebă bietul de el, înspăimântat.

– Du-l la grajd şi pune să-l păzească bine, ş-apoi vino-ncoa să vedem ce e de făcut.

Şi se învoiră să-l ardă. Dar năzdrăvanul nostru vorbi c-o bătrână – care cernea nişte orz

în grajd, şi care, când îl auzi grăind ca omul, începu a se închina de-ai fi gândit c-a văzut chiar pe dracu –, şi-i spuse să vie şi ea lângă rugul pe care l-o arde pe el, ca să se uite şi, cum o vedea că sare o scânteie în poala ei, s-o ia şi fuga să se ducă s-o arunce în gârlă, c-apoi îi dă avuţii să stea boiereşte şi să nu mai ştie ce e munca atât cât o trăi.

A doua zi, unde puse nevasta lui Dan cu iubitul ei de cărară o sută de care de lemne şi ridicară un rug mare, mare!... Apoi urcară armăsarul deasupra şi dădură foc lemnelor.

Ce flăcări s-au ridicat în sus! Gândeai că s-o aprinde cerul, aşa se urcau în văzduh; iar lemnele trosneau şi pocneau de te asurzeau. Baba stătea şi ea printre lume p-acolo; cum îi sări o scânteie în poală, fugi repede la gârlă ş-o aruncă; şi, cum o aruncă, se făcu din ea un răţoi cu totul şi cu totul de aur şi cu ochii ca nişte pietre nestemate.

Peste două-trei zile se plimba fata împăratului cu iubitul ei pe marginea gârlei. Plimbându-se ei, iacă, nu ştiu cum îşi aruncară ochii pe gârlă şi văzură răţoiul.

– Aoleu, ia te uită ce frumos răţoi! grăi fata împăratului către iubitul ei. Hai să vedem, oare nu l-om putea prinde? Că uite ce aproape e de marginea apei.

Şi se luară după el. Răţoiul cât colea, lângă ei, doar mâna nu se lăsa să puie pe el. Văzând aşa, fata împăratului îşi sfătui iubitul să-şi scoată armele vrăjite ale lui Dan şi să le pună deoparte, ca să-i fie mai uşor, c-acum n-are de cine să se mai teamă. El ascultă şi le lăsă jos, apoi se luă după răţoi; dar ce făcu răţoiul, cum se învârti... odată se repezi afară din apă, se făcu om la loc şi puse mâna pe arme. Apoi îi luă de gât pe amândoi şi îi aruncă în gârlă, unde se înecară.

Nemaiavând ce face acolo, se întoarse acasă la tată-său şi rămase acolo spre bucuria lui. Mai târziu se însură c-o fată săracă, dar frumoasă şi cinstită, ş-au trăit multă vreme, până la adânci bătrâneţi, în fericire şi linişte.

Împăratul peştilor

A FOST ODATĂ un om care se îndeletnicea cu pescuitul; şi ăst om avea un fecior, pe care îl învăţa tot meşteşugul lui, că, vezi bine, altul de unde să ştie?

Într-o zi, dând cu năvodul, iacă prinse un peşte mare şi frumos; avea nişte solzi de luceau parcă erau pietre scumpe. Dacă îl prinse, îl duse la mal de-l dădu lui fiu-său să-l ţie, şi el o luă iar pe eleşteu, ca să mai prinză.

N-apucă să se depărteze bine pescarul, şi se pomeni fiu-său că peştele vorbeşte şi-i zice cu grai blând şi parc-ar fi plâns:

– Băieţaş, băieţaş, aruncă-mă-n apă, că eu sunt împăratul peştilor şi, de mi-i face binele ăsta, şi eu mult bine ţi-oi face ţie.

Băiatul se minună când auzi că vorbeşte peştele şi făcându-i-se milă de el, că se ruga de-ar fi muiat şi-o inimă de cremene, îl făcu scăpat în eleşteu. Peştele, cum se văzu la largul lui, se cufundă o dată şi iar ieşi deasupra apei, ş-apoi se dete afund de tot.

Trecu ce trecu şi iacă se întoarse pescarul blestemând ca un turbat, că nu mai prinsese nici vreun baboiaş măcar.

– E încailea bun de ceva peştele ăla, mă? întrebă pe fiu-său.

– L-am aruncat în apă, tată, că a vorbit şi s-a rugat de mine să-i dau drumul; zicea că e-mpăratul peştilor, răspunse băiatul.

Pescarul nici una nici două, cum era necăjit, luă pe băiat la bătaie... Că aoleo, că vai de mine, el dădea pe unde nimerea; şi dă-i şi mai dă-i până, ostenind, îi dădu drumul.

Se duseră ei acasă şi în seara aia postiră zdravăn, şi mai şi ca în ajunul Paştelui, că nu mâncară nimic.

A doua zi, nu ştiu cum îi veni bine pescarului şi iar îl luă la bătaie pe băiat; şi azi aşa, mâine iar aşa, se luă, bietul, de gânduri cu atâta bătaie şi, într-o zi, îşi luă câmpii. Se duse el drept înainte multă vreme şi dădu de un oraş; cum intră el, iacă, lângă un zid, un pitic, care, cum îl văzu, veni la el şi-i dădu ziua bună. El, cum era singur, prinse să se împrietenească bucuros cu piticul şi se prinseră fraţi de cruce,

jurându-se să nu se mai despartă deloc şi ce-or avea să împartă în două.

Să împartă... să împartă, dar ce să împartă? Că n-aveau para chioară în buzunar; dacă văzură aşa, se hotărâră să se bage slugi.

Găsiră ei loc, amândoi la un stăpân, şi se tocmiră. Într-o zi, stând piticul la poartă, că-şi sfârşise treaba, iacă vede un om călare pe un cal şi ăst om mai mâna cinci cai dinapoi, şi avea cu el ş-o slugă. A doua zi, tot pe vremea aia, omul cu caii trecu iar cu altă slugă, a treia zi iar şi în toate zilele trecea tot cu slugi noi.

Piticul, văzând că omul acela tot schimba la slugi mereu, se gândea: „Măi, ce-o fi făcând cu slugile dinainte?" Dar nu-şi putea da cu socoteala deloc. Până se hotărî într-o zi să se ia după el, să vadă unde se duce şi ce face.

Plecă el deci şi se duse în târg, ş-acolo aşteptă până trecu bogatul călare şi văzând un om care sta cu mâinile în sân, îl tocmi, îl puse pe cal şi plecă la drum cu el; piticul se luă după ei. Trecură printr-o livadă frumoasă, numai cu flori; după aceea intrară într-o pădure şi umblară ce umblară şi se opriră la rădăcina unui copac. Dacă

se opriră, descălecară, iar bogatul scoase dintr-o traistă o frânghie, o atârnă de un cârlig de fier ce era bătut acolo şi puse pe omul ce era cu el să se suie în copac.

Se sui omul tocmai în vârf, ş-acolo de ce dădu? Să te miri, să te cruceşti... coşcogeamite coşul, plin cu pietre scumpe.

– Aoleo, nene, că mi-a zburat vederile, bate-le-ar pârdalnicu' de nestemate!... zicea sluga de sus din copac.

– Haide, coboară mai repede cu el, zise bogatul şi nu mai urla acolo!

Sluga coborî cu coşul jos, bogatul îl deşertă în nişte dăsagi şi, după ce-l deşertă, i-l dădu să-l suie la loc de unde l-a luat. Se urcă sluga, puse coşul la locul lui şi, când să se dea jos, ia frânghia de unde nu-i!

– Ia atârnă frânghia aia, boierule, să mă dau jos, că doar n-oi sări d-aici să-mi frâng ceva, să rămâi beteag!

Bogatul însă îşi aşeza sacii pe cai, fără să răspundă nimic.

– Măre, n-auzi?... Lasă gluma, boierule, zise sluga.

Mai zise el ce mai zise, dar bogatul se făcea că n-aude şi, sărind pe un cal, pe-aci îi fu drumul.

– Mă boierule, mă, ia stai, ia... Mă, vino mă de-mi ajută să mă dau jos, că n-am vorbit să mă laşi aici, atunci când ne-am tocmit.

Boierul de unde?... că fugea, fugea de scăpărau copitele cailor. Biata slugă văzând că se îngroaşă gluma, că boierul se făcuse nevăzut, începu a plânge de-ţi era mai mare mila să-l fi auzit.

Piticul sta ascuns, că vrea să vadă ce s-o mai întâmpla.

Când tot zbiera sluga, iacă, dintr-o scorbură de la rădăcina copacului ieşi un balaur cu o gură de te lua groaza, şi se sui încet pe copac în sus, până ajunse în vârf, unde era bietul om, şi unde deschise gura d-o făcu cât toate zilele şi dintr-o îmbucătură n-avu ce alege din bietul om. Iar după ce-l înghiţi, deschise iar gura şi vărsă din ea pietre scumpe roşii, şi mai verzi şi mai albe, până umplu coşul şi, după ce-l umplu, coborî şi intră frumos în scorbura lui.

Bietul pitic înlemnise acolo de frica şi de mila bietului rumân, dar, când văzu că balaurul a intrat

în văgăuna lui, o luă şi el înapoi pe drum şi se întoarse acasă.

A doua zi, când trecu bogatul cu caii prin târg, cine-i ieşi înainte să se ducă să-i ajute în pădure?... Piticul, săracu', chiar el, că ştia el ce ştia şi avea în gând ce avea.

Se tocmi, şi hop! pe cal. Trecu el cu omul cel bogat oraşul, trecu livada, trecu şi pădurea şi ajunseră la copacul cu pricina. Cum ajunseră, bogatul atârnă frânghia, piticul se urcă, luă coşul, cum îl învăţă bogatul, şi se dădu jos cu el.

Bogatul deşertă pietrele scumpe în dăsagi şi-i dădu coşul să-l suie la locul lui. Piticul, nu, că i-a venit ameţeală şi nu se mai suie.

– Păi ce fac cu coşul? întrebă bogatul supărat.Trebuie dus neapărat la locul lui!

– Iată ce să faci! Suie-l dumneata ş-asta e!

Cum să se suie? Că, dacă se suia, trebuia să şi coboare, că nu era nebun să rămâie acolo, şi dacă n-o lăsa pe nimeni sus, nu mai lasă nici şarpele pietre.

– Măi, suie-te, că-ţi dau un pumn de nestemate de colea din coş.

Piticul nici nu voia s-audă.

– Suie-te, mă, c-aşa ne-a fost învoiala...

– Văleu, mămulică Doamne, cum se învârteşte pământul cu mine! urla piticul neţiind seama la vorbele bogatului, şi se tăvălea.

Dacă văzu bogatul că nu e chip nicicum s-o scoată la capăt cu el, luă frumuşel coşul şi se sui cu el în copac.

Piticul atât aştepta; cum îl văzu, cu coada ochiului, sus, îi trecu şi ameţeala şi tot şi se repezi la frânghie ş-o desprinse de cârlig, de rămase bogatul spânzurat în copac.

– Lasă frânghia, mă, ce faci? Las-o acolo să mă dau jos!

– Las' că stai tu bine ş-acolo, zise piticul încălecând.

– Măi piticule, îţi dau dăsagii plini, numai pune frânghia să mă dau jos...

Piticul îşi vedea de treabă; după ce sfârşi, se aşează bine pe cal şi, când plecă, se întoarse spre bogat:

– Rămâi acolo, că stai bine! îi zise şi o luă îndărăt spre oraş.

Dă-i bietul bogat în sus, dă-i în jos, nimic! De sărit nici gând, că-şi spărgea capul de pietrele

de jos... Începu a plânge, şi plângi, şi plângi până auzi balaurul! Dacă auzi, se sui sus şi îl îmbucă pe nerăsuflate... Şi iac-aşa se sfârşi cu el.

Acum piticul voia să se ducă acasă la bogat, dar nu ştia unde sta... Lăsă şi el caii în voia lor şi ei îl duseră drept acasă... Acolo, porţile încuiate. Căută el şi găsi într-o dăsagă cheia, descuie şi intră. Dacă intră înăuntru, rămase uimit când văzu ce bogăţii erau strânse acolo, dar îşi veni în fire curând şi, deşertând dăsagii, plecă să-l găsească pe băiatul pescarului.

Acesta stătea trist, fiindcă nu ştia ce se făcuse fratele său de cruce, piticul. Când îl văzu, parcă văzu pe Dumnezeu, aşa se bucură.

– Ce-ai făcut? Unde-ai fost? îl întrebă el.

– Las' că ţi-oi spune eu pe urmă, îi zise piticul; acu' ia-ţi simbria şi hai cu mine.

Băiatul, dacă auzi aşa, se duse la stăpânu-său şi-i spuse că nu mai stă şi să-i dea ce i se cuvine pentru munca lui.

– Mă, da' ţie ţi s-a făcut de ducă? Ce-ţi veni aşa hodoronc-tronc să pleci de la mine?

– Să-mi dai ceea ce mi se cuvine, zicea băiatul, că nu mai stau.

„Ăsta e sărit, se gândi stăpânu-său; să-i dau simbria şi să mă scap de belea; cine ştie ce mi s-o mai întâmpla şi cu el."

– Na, şi du-te cu Dumnezeu, măi băiete, îi zise apoi, dându-i dreptul lui.

Iar băiatul plecă şi se duse cu piticul la casa bogatului. Acolo dacă ajunse şi dacă intră înăuntru, înţepeni de tot de mirare, când îi spuse piticul că toate bogăţiile alea sunt ale lor.

– Măi, tu-ţi baţi joc de sufletul meu!...

– Ba nici gând n-am.

– Bogăţiile-astea sunt toate ale noastre?

– Fără-ndoială.

– Măi, da' minunat ai mai fost! zise el în cele din urmă, auzind cum a pus mâna piticul pe atâtea bogăţii.

Îmbogăţindu-se băiatul pescarului şi piticul, se duse vestea de averea lor ca de popă tuns. În vremea aia, împăratul vrea să-şi mărite fata şi dăduse sfoară în ţară că cine s-o găsi să stea cu ea o noapte în odaie a ăluia va fi, că fata asta avea ce avea, că se măritase de nouăzeci şi nouă de ori şi toţi ginerii se prăpădiseră, că a doua zi nu le mai găsea decât oasele şi nu se ştia cine-i mânca.

Piticul auzind, şi ca om priceput, nu pierdu vremea şi se duse la palatul împăratului şi spuse că el are un frate de cruce, care se prinde să încerce să-i ia fata de nevastă. Împăratul se învoi bucuros şi-i zise să vie cât de curând, că, dacă va putea scăpa, fata va fi a lui.

Piticul dădu fuga acasă, şi îşi luă fratele de cruce şi se duseră amândoi la palat.

Seara, când intră băiatul pescarului cu fata împăratului în odaie, intră şi piticul şi se întinse pe jos. Peste noapte se sculă, îl luă pe băiatul pescarului de lângă fata împăratului şi-l puse binişor într-alt pat; apoi scoase paloşul şi se puse la pândă. Nu trecu mult şi iacă ieşi din fată un balaur mare; piticul, cum îl văzu, harş! îi reteză capul cu paloşul. Trezindu-l apoi pe frate-său de cruce, îi zise:

– Ştii învoiala, frate? Ce vom avea, pe din două să fie...

– Aşa e, îi răspunse băiatul.

Iar piticul se repezi o dată cu paloşul înspre fată, zicând că o va tăia în două ca să ia jumătate. Când se trezi, fata de frică, nu ştiu, cam icni şi-i ieşi din gură un ou. Piticul se mai repezi de două ori şi mai ieşiră două ouă.

– Acu, zise el, ia-ţi nevasta şi fii sănătos, că balaurul, ucigă-l toaca, făcuse încă trei ouă, care aveau să se facă trei balauri.

Apoi mai spuse băiatului că el e peştele pe care l-a prins tată-său şi căruia el i-a dat drumul în apă; şi fiindcă i-a făgăduit că-i va face mult bine, el s-a ţinut de vorbă şi i-a dat bogăţii şi l-a făcut ginere de împărat.

– Ş-acu, mai zise el, aibi parte de mireasă şi de toate bunurile, şi rămâi sănătos.

Cum zise vorbele astea, pieri din ochii lor.

Când se lumină de ziuă şi veni împăratul, îi văzu teferi şi sănătoşi. Ce bucurie pe el şi pe toată lumea!... că într-o veselie şi un cântec au dus-o toţi şapte zile şi şapte nopţi.

Şi eram şi eu p-acolo, bate-m-ar norocul, c-abia mă-ncăpea locu'...

Şi-am mâncat
De m-am umflat
Ş-am rămas gros,
Ca un greiere borţos.

Cizmele Cocoşului

A FOST ODATĂ ca niciodată.

A fost odată un Cocoş frumos şi înţelept şi s-a înţeles cu mai mulţi fraţi de ai lui să adune toate păsările care trăiesc pe lângă casele oamenilor şi să-şi aleagă şi ei împărat din neamul lor păsăresc.

După ce s-au adunat toate găinile, raţele şi celelalte surori de ale lor, s-au învoit care dintre cocoşi, răţoi, curcani, gânsaci va fi împăratul lor, şi toţi vor avea să asculte de el.

Dintre toţi fu ales Cocoşul, de care aveau să asculte de acum înainte toate orătăniile.

Fiind ales împărat, Cocoşul, ca să se deosebească de ceilalţi fraţi ai lui, se duse la un cizmar şi-şi comandă o pereche de cizme frumoase din piele roşie de cordovan[1], cu pinteni de argint.

Când s-a văzut împăratul încălţat cu cizmele sclipitoare şi cu pintenii sunători ca nişte clopoţei,

---

[1] Cordovan – piele de capră sau de oaie, tăbăcită vegetal; se foloseşte la fabricarea încălţămintei fine (n. red.).

i se părea că pe lume nu este împărat mai frumos ca el, şi era tare ţanţoş.

Mergând odată prin marea lui împărăţie, cu capul pe sus, se întâmplă o mare nenorocire: călcă din întâmplare cu cizmele cele noi într-o grămadă de gunoi. Împăratul alergă repede la vale, unde-şi spălă cizmele, apoi, descălţându-se, le atârnă în vârful unui plop tânăr, să se usuce la soare.

Peste noapte, plopul crescu atât de înalt, încât Cocoşul nu mai ajunse să-şi poată lua cizmele din vârful lui; trebuia tăiat plopul din rădăcină.

Împăratul Cocoş se duse la topor, şi-l rugă să vină să taie plopul, ca să-şi poată lua cizmele din vârful lui. Toporul nu voi să taie plopul, zicând că acesta nu i-a făcut nici un rău.

Cocoşul merse la foc şi-l rugă să vină să ardă coada toporului, căci acesta nu vrea să taie plopul, ca să-şi poată lua cizmele.

– Înălţate împărate, eu nu pot merge să ard coada toporului, deoarece el nu mi-a făcut nici un rău, îi răspunse focul.

– Bine, zise împăratul supărat, mă duc la apă, să vină să te stingă.

Ajungând la apă, o rugă:

– Apă dragă, vino, stinge focul, că nu vrea să ardă coada toporului, iar toporul nu vrea să taie plopul, ca să-mi pot lua cizmele din vârful lui.

– Nu pot, înălţate împărate, răspunse apa, căci mie focul niciodată nu mi-a făcut vreun rău.

– Mă duc la peştii cei mari, să vină să bea toată apa.

Peştii mari nu voiră nici ei să vină. Cocoşul se duse la pescari şi-i rugă:

– Dragii mei, veniţi şi pescuiţi toţi peştii mari, căci nu vor să bea apa, apa nu vrea să stingă focul, focul nu vrea să ardă coada toporului, toporul nu vrea să taie plopul, ca să-mi pot lua cizmele din vârful lui.

– Nu putem, înălţate împărate, căci n-avem ce face cu atâta peşte, că se strică, răspunseră pescarii.

– Dacă nu vreţi să-mi daţi o mână de ajutor, spuse Cocoşul, mă duc la şoricel, să vină să vă roadă plasele de pescuit.

Ajungând la şoricel, îl rugă:

– Dragă şoricele, am venit să te rog să rozi plasele pescarilor, căci nu vor să pescuiască

peştii, aceştia nu vor să bea apa, apa nu vrea să stingă focul, focul nu vrea să ardă coada toporului, iar toporul nu vrea să taie plopul, ca să-mi pot lua cizmele din vârful lui.

– Te rog, înălţate împărate, nu te supăra, dar eu cu pescarii totdeauna m-am înţeles bine şi nicicând n-am avut de împărţit nimic, ca să avem vreun motiv de ceartă.

– Dacă nici tu nu vrei să mă asculţi, merg la pisicuţă şi-o rog pe ea să te mănânce.

Merse aşadar Cocoşul foarte supărat la pisicuţă şi o rugă:

– Dragă pisicuţă, am venit la tine să te rog să vii să mănânci şoricelul, că nu vrea să roadă plasele pescarilor, aceştia nu vor să pescuiască toţi peştii, peştii nu vor să bea toată apa, apa nu vrea să stingă focul, focul nu vrea să ardă coada toporului şi toporul nu vrea să taie plopul, ca să-mi pot lua cizmele din vârful lui.

Pisicuţa merse cu Cocoşul la şoricel; acesta, văzând pisicuţa, merse la pescari; pescarii, văzând şoricelul, merseră la pescuit; peştii, văzând pescarii, începură a bea apa; apa, speriată, o luă spre foc să-l stingă; focul alergă la

topor, să-i ardă coada; toporul, de frica focului, se repezi la plop şi dintr-o lovitură îl trânti la pământ şi căzu peste bietul împărat şi-l omorî.

De atunci cocoşii nu mai umblă în cizme de cordovan, numai pinteni mai poartă în amintirea împăratului lor.

Povestea spune că pe cel dintâi împărat al orătăniilor l-a chemat „Cucurigu" şi de-atunci cocoşii tot mereu îl cheamă, dar el nu mai vine.

Câinii năzdrăvani

TREI VĂDUVE aveau trei feciori. Erau tare săraci şi aveau foarte puţin avut. Una trăia de pe urma celor trei vaci pe care le avea, alta de pe urma a trei oi şi cea din urmă, de pe urma a trei porci.

Băieţii se duceau în fiecare zi cu vitele la păşune, şedeau împreună, mâncau împreună, se-ntorceau în sat împreună.

La mâncare existau ades neînţelegeri; ba că unul a adus mai mult şi altul mai puţin, ba că unul mănâncă mai mult, ba că altul mai puţin şi aşa mai departe. Nu aveau prea multe de adus, mâncau mai mult brânză cu pâine, căci mama aceluia cu vacile ar fi putut să-i deie lucruri mai bune şi mai multe, dar nu se îndura.

Într-o zi se luară serios la ceartă. Cei doi băieţi mai săraci îi spuseră celui cu vacile că maică-sa este o zgârcită şi el, îndârjit, voi să sară

la bătaie. Deodată apăru, nu se ştie de unde, un moşneag şi ei îl luară drept judecător.

– Moşule, spune dacă nu avem dreptate! Noi suntem mai săraci şi aducem de mâncare mai mult decât el, a cărui mamă are mai mult decât mamele noastre, şi la mâncare vrea parte egală, spune-i că nu are dreptul s-o ceară.

– Ba să avem iertare, că totul se poate împărţi. Dar, dacă credeţi că voi aţi adus mai mult, daţi-mi şi mie ceva, căci sunt mort de foame şi vă va rămâne la fel tuturor, răspunse moşul.

– Eu nu dau nimic din partea mea! răspunse cel cu porcii.

– Şi nici eu! preciză cel cu oile.

– la partea mea toată, moşule, spuse cel cu vacile, şi voi mulge şi o vacă să-ţi dau lapte, chiar de-ar fi să capăt bătaie de la maica, pentru fapta aceasta!

– De ce să te bată?

– Păi, va băga de seamă că o vacă are lapte mai puţin; ea este foarte isteaţă.

– Spune, ţi-ar plăcea să ai câini? îl întrebă moşneagul.

– Tare mi-ar plăcea! răspunse băiatul.

– Atunci, îţi voi arăta pe cei trei câini ai mei.

Bătrânul fluieră, şi trei câini de o frumuseţe fără pereche veniră în goană.

– Dumnezeule mare, dar frumoşi mai sunt! se miră băiatul.

– Eu ţi-i dau, spuse moşul, în schimbul celor trei vaci ale tale.

– Vai, moşule, cum aş putea să fac aşa ceva? Maica m-ar omorî în bătaie. Cum să dau trei vaci, pe trei câini?

– Uite ce este, băiatule, tu spune-i mamei tale ce ţi-am propus şi eu voi veni mâine, tot în acest loc, după răspuns.

Bătrânul dispăru şi, cum seara sosise, băieţii îşi luară vitele şi porniră spre casele lor. Când a ajuns cu vacile acasă, băiatul spuse mamei sale că a văzut trei câini, cum n-a mai văzut niciodată, şi îi povesti despre cererea bătrânului.

– Trebuie să fii nebun sau prost, răspunse maică-sa, ca să primeşti un astfel de târg. Să nu te mai aud, că va fi vai de tine, dacă faci vreo neghiobie!

Băiatul plânse, se rugă de maică-sa şi o plictisi într-atât, încât mâncă şi bătaie. A doua zi,

îşi luă traista cu mâncare şi plecă la câmp, cu vacile sale. Acolo îl aştepta moşul, căruia îi povesti ce pătimise.

– Păcat! spuse moşul. Cu aceşti câini ai fi avut tot ce ţi-ar fi dorit inima şi mâncarea nu ţi-ar fi lipsit niciodată. Ei pot orice, deoarece sunt câini vrăjiţi.

– Facem schimbul, moşule! zise băiatul.

Atunci moşul îşi chemă câinii şi îi spuse băiatului:

– Acesta se numeşte Soare, iată şi pe aceasta care se numeşte Luna şi cea din urmă este Steluţa; îndată ce-i vei striga, vor veni şi-ţi vor îndeplini toate dorinţele.

Bătrânul luă vacile şi plecă îndată cu ele, iar băiatul îşi chemă câinii şi se duse spre sat. Venind acasă, câinii răsturnară şi mâncară tot ce găsiră. Mama băiatului, văzându-i isprava, îl luă iar la bătaie, cu un băţ, strigându-i:

– Nenorocitule, ce-ai făcut? Ai dat bunătate de vaci pe împeliţaţii aceştia! M-ai sărăcit şi tu vei muri de foame de aci încolo. Vino numai să te învăţ minte, drăguţul mamei!

Băiatul fugi de acasă de teamă şi îşi chemă câinii:

– Soarele meu, Luna mea, Steluţa mea, haideţi cu mine! Plecăm în lume, să ne încercăm norocul.

Şi plecară şi duşi au fost. În drum, băiatul întâlni un om, care-i povesti că este jale mare la Madrid, deoarece frumoasa prinţesă Dolores a fost furată de briganzi[1] şi că poporul plânge, împreună cu regele şi regina lor, pe domniţa pierdută. Băiatul începu atunci să cutreiere în lung şi în lat ţara şi dădu într-o zi de un turn, unde era închisă prinţesa Dolores. El avea un fluier, din care cânta cu măiestrie şi începu o doină de jale, ca să ştie prinţesa Dolores că un om bun este în apropierea ei. Briganzii erau plecaţi după blestemăţiile lor şi ea era ferecată cu zeci de lacăte.

Dolores se arătă la o mică ferestruică şi, plângând, îi spuse că îl roagă s-o scape de briganzii care-o furaseră.

Pedro – căci acesta era numele băiatului – încercă în tot felul să spargă lacătele, dar, nereuşind, spuse câinilor săi:

---

[1] Brigand – (franţuzism) tâlhar (n. red.).

– Tu Soare, tu Lună, tu Steluţa mea, de ce să rămâneţi aşa? De ce aveţi colţi şi-aveţi gheare? Puneţi-le îndată la-ncercare!

Şi câinii făcură, într-o nimica toată, minuni, căci moşul nu minţise.

Înainte de apusul soarelui, zburau Pedro cu Dolores pe un cal, pe care-l luară din drum, iar Soarele, Luna şi Steluţa îi însoţeau. Înainte de a ajunge la palat, îşi luă Pedro rămas bun de la Dolores şi ea îi dărui inelul său, ca amintire.

Regele făgăduise să-şi deie fata aceluia care o va elibera din mâinile briganzilor şi ea spuse lui Pedro că poate oricând să vie s-o ceară de nevastă. Pedro îi sărută mâinile şi îi spuse că mai are câte ceva de făcut şi că va veni într-o zi să-şi ieie răsplata.

Dolores nu putea să spuie cine era acel care o scăpase şi un ministru al tatălui său, om rău, bătrân şi urât, îi spuse regelui că el ar fi fost mântuitorul fetei şi că îşi cere răsplata făgăduită. Degeaba se jura Dolores că altfel arăta omul care o salvase şi de care ea se îndrăgostise, ministrul jurase fals şi regele se văzu nevoit să-i deie fata de soţie.

Se anunţase în toată ţara căsătoria domniţei. Pedro auzi şi el despre aceasta şi se hotărî să-şi facă dreptate.

În ajunul nunţii se pregătise un mare ospăţ. Pedro, ajuns în faţa palatului, dădu ordin câinilor săi să intre în bucătărie şi în cămări şi să fure toată mâncarea pregătită. Ei se executară, şi atunci bucătarul-şef şi ajutoarele sale rămaseră consternaţi văzând cum au dispărut toate şi nici nu ştiau când şi cum. Pregătiră la repezeală ce putură, dar câinii intrară prin fereşti şi furară iar totul. Când veni timpul să servească masa, trebui bucătarul-şef să mărturisească regelui cele întâmplate.

Dolores, auzind acestea şi închipuindu-şi că este vorba de Pedro şi de câinii săi năzdrăvani, îl rugă pe tatăl său să deie ordin să-i prindă şi să-i aducă înaintea lor.

Pedro nu se opuse şi apăru înaintea regelui, a prinţesei Dolores, a mirelui şi a întregii curţi.

Câinii se bucurară nespus recunoscând-o pe domniţă şi începură să-şi arate colţii înspre ministrul sperjur.

Regele îl întrebă pe Pedro:

– Tu eşti stăpânul acestor câini? Ştii tu ce isprăvi au făcut ei?

– Ştiu, răspunse Pedro, au făcut doar ceea ce le-am poruncit eu!

– Şi de ce ai poruncit aşa ceva? Cum ai îndrăznit?

– Am voit să vin înaintea domniei-voastre şi iată că m-aţi chemat!

– Dar ce ai să-mi spui mie?

– Am venit să spun, zise Pedro, că lângă maiestatea voastră stă un om mincinos, care voieşte să se căsătorească prin vicleşug cu frumoasa prinţesă Dolores, fără să aibă dreptul s-o facă! Nu el a salvat-o!

– Ce spui tu, băiatule, este grav! Ministrul mi-a salvat fata din mâinile briganzilor şi n-are dreptul acum s-o ieie în căsătorie? Cum poţi tu dovedi că ar fi altfel?

– Întrebaţi pe prinţesa Dolores: ce a dăruit salvatorului ei, spre a-l cunoaşte?

Prinţesa fu întrebată şi ea răspunse că i-a dăruit inelul său cu pecetea regească şi că, de altfel, îl recunoaşte pe Pedro ca fiind mântuitorul ei.

Pedro arătă regelui inelul şi, înşelătoria fiind descoperită, acesta îl aruncă pe ministru în temniţă, unde rămase multă vreme. Apoi Pedro ordonă câinilor să aducă îndărăt mâncările furate şi ospăţul avu loc, cu adevăratul mire şi cu o mireasă strălucitoare şi prea fericită.

Amintindu-şi de maică-sa, care trăia singură şi amărâtă într-un sat, Pedro trimise s-o cheme, ca să stea la dreapta lui la cununie.

Câinii, care erau de fapt nişte îngeri, spuseră lui Pedro:

– Noi suntem trei îngeri şi te-am ocrotit pentru că ai fost atât de bun cu domnul nostru care ţi-a cerut de mâncare. Azi te părăsim. Ai tot ce poate visa un pământean şi nu uita că azi eşti dator să împarţi cu ceilalţi, mai mult decât oricând, prisosul tău şi noi vom veghea de sus asupra ta, asupra soaţei tale, asupra copiilor tăi.

...Şi au dispărut ca un vis, dar Pedro s-a căsătorit, în realitate, cu prinţesa Dolores, a trăit şi a domnit cu dreptate, ani mulţi, în ţara sa.

Văduvul zânei

NU ESTE AŞA DE MULTĂ VREME de când trăia în Towednak o foarte frumoasă fată, care se numea Jenny Permuen. Era fata unor oameni bătrâni şi sărmani, de aceea trebuia să muncească pe la casele oamenilor străini, spre a-şi ţine zilele. Însă frumoasei fete îi plăcea prea mult să se gătească şi, dacă nu putea avea podoabe scumpe, îşi împletea flori în păr, stârnind atenţia bărbaţilor şi ura femeilor din jur. Unele chiar îi spuneau că nu se cuvine unei fete tinere să fie atât de nechibzuită, dar ea, uşuratică, nu le dădea ascultare.

Într-un rând rămase fără slujbă şi atunci se îndreptă spre stăpâna ţinutului, dar băgă de seamă într-un târziu că rătăcise drumul. Se aşeză pe o piatră să se odihnească, dar cum zări floricele

pe jos începu, după obiceiurile ei, să se împodobească amuzată cu ele. Deodată simţi pe cineva în spatele ei.

Un bărbat străin începu să-i vorbească:

– Încotro, fată frumoasă?

– Am plecat să-mi caut un loc, deoarece sunt fără lucru, răspunse fata.

– Şi ce loc preferi?

– Oricare, nu aleg, mă pricep la orice!

– Adevărat? Ai voi să slujeşti un văduv cu un copil?

– Cu dragă inimă, domnule, eu iubesc copiii!

– Jenny Permuen (fata băgă de seamă că el îi cunoaşte numele), vei intra la mine pentru un an şi o zi şi, de voi fi mulţumit de ceea ce faci, te voi ţine mai departe.

– Şi simbria?

– Oricât vei voi, dar trebuie să vii cu mine numaidecât, căci copilul meu este prea trist singur! Te învoieşti?

Fata se opuse, spunând că vrea să-şi vestească mama, că trebuie să-şi adune hainele, dar degeaba, căci el găsea răspuns la toate. O va înştiinţa el pe maică-sa, iar la dânsul acasă va

găsi haine multe şi frumoase. O mai puse să facă următorul jurământ:

– Voi rămâne un an şi o zi, o jur, voi rămâne un an şi o zi, o jur!

Şi merseră atât de mult, încât biata Jenny începu să plângă de oboseală. Străinul se înduioşă şi se opriră o vreme să se odihnească. Fata închise ochii şi, când îi deschise, ce văzu?

Înaintea lor se întindea o pajişte acoperită cu flori, străbătută de ape limpezi, cu fântâni ţâşnitoare. Deodată apărură femei înveşmântate în aur, cărora bărbaţi strălucitori le ţineau companie. Era o lume de vis!

– Suntem acasă! spuse străinul care se preschimbă şi el într-un Făt-Frumos, împodobit ca un soare. Acum te voi duce la copilul meu, mai spuse el şi intră cu Jenny într-o casă plină de nestemate.

Fata nu ştia ce să privească mai întâi: smaragdele cât nuca de mari, mărgăritalele mai strălucitoare ca lacrimile, aurul şi argintul care îmbrăcau pereţii şi plafoanele. Deodată văzu un leagăn de aur şi în el un copil de o frumuseţe îngerească.

– Iată copilul de care trebuie să îngrijeşti! îi spuse stăpânul, apropiindu-se de leagănul de aur. Eu sunt regele acestei ţări şi voiesc ca tu să-l înveţi pe copilul meu lucruri pământeşti. Tu vei spăla copilul şi-l vei îmbrăca, îi vei da de mâncare, te vei plimba apoi prin grădină cu el şi îl vei culca atunci când va fi obosit!

Jenny îşi îndeplinea datoriile cu râvnă, căci prinsese drag de copilul minunat care i se încredinţase. Cu timpul însă, îşi aminti de mama ei, dar gândindu-se la viaţa de basm pe care o ducea, uită de toate...

Timpul trecea. Treceau zilele şi săptămânile, treceau lunile şi deodată se împlini anul şi ziua pentru care se prinsese. Când se trezi, se găsi iar în casa sărmană a părinţilor săi şi o văzu pe maică-sa cum o privea nedumerită. Veniră neamurile toate s-o vadă şi ea le povesti întocmai ce trăise aievea.

Veni într-o zi bătrâna Maria Calinek, din Zennor, şi auzi şi ea despre văduvul, copilul şi ţara fermecată. Femeile spuneau că Jenny şi-a pierdut minţile.

Bătrâna Maria îi spuse:

– Întinde-ţi braţul, Jenny, şi spune: să nu mai pot mişca braţul de am grăit o singură minciună!

Ea repetă jurământul fără să şovăie o clipă, şi braţul îi rămase mlădios.

– Vedeţi! spuse bătrâna Maria. Jenny nu a minţit, ea v-a spus adevărul!

Şi totuşi, de atunci, Jenny nu a mai cunoscut fericirea. Ea s-a căsătorit cu un pământean şi nu l-a iubit niciodată. Tânjea după văduvul din poveste şi după copilul înger.

Şi nu se ştie şi nu se va şti niciodată... a visat Jenny, sau a trăit într-adevăr o minunată aventură?...

Băiatul „Cenuşă" şi balaurul

ÎN VREMURILE DE DEMULT trăia în Nord un ţăran chiabur, care avea şapte feciori şi o fată. Cel mai tânăr dintre băieţi avea un nume ciudat.

Îl chema „Cenuşă". Poate că era poreclit astfel pentru că nu era îngrijit ca înfăţişare, umbla în zdrenţe şi se juca ziua toată cu cenuşa aruncată din vatră. Fraţii săi erau vrednici, muncitori şi curaţi, iar el visa toată ziua. Se gândea numai la poveşti cu minuni, cu vraci, cu uriaşi şi cu zâne. Abia de reuşea să aducă apă sau să mulgă vacile, treburi obişnuite femeilor. Nu-l supărau nici batjocurile tuturor şi s-ar fi simţit tare singur dacă surioara lui nu l-ar fi iubit şi nu i-ar fi ascultat cu plăcere poveştile închipuite. Fu fericit câţiva ani, dar într-o zi i se întâmplă o nenorocire.

Regele ţării lor avea o singură fată, pe prinţesa domnitoare „Zânişoara". Ea văzu, într-una din plimbările pe care le făcea, pe sora lui Cenuşă şi ceru să-i fie adusă la palat, ca prietenă de joc.

Cu câtă mândrie şi fericire a primit familia lui Cenuşă această propunere, dar cu câtă durere s-a despărţit el de surioara-prietenă!

Trecu o vreme. Un călăreţ aduse într-o zi o veste cumplită. Un balaur înfricoşător, care vărsa venin pe nări şi care înghiţea totul în cale, venea plutind pe ape. Era atât de puternic, încât făcea

să se cutremure pământul numai când îşi mişca uriaşa-i coadă. Şi cădeau la pământ case înalte şi se prăbuşea totul în jur.

Regele ţinu sfat trei zile cu mai-marii poporului şi nimeni nu ştiu cum să răpună fiara care ameninţa să le distrugă ţara. Mama vitregă a Zânişoarei (căci regele se recăsătorise cu o prinţesă rea) n-o iubea pe fata regelui şi mai avea obiceiul de a se duce într-ascuns la un mare vrăjitor. Ea veni aşadar şi spuse adunării că nu vor putea doborî fiara cu arme pământeşti şi că ar trebui să-l consulte pe vrăjitor, care avea puteri supranaturale.

Adunarea nu voi la început să-i dea ascultare, dar, cum nu era altceva de făcut, trimiseră să-l cheme pe vrăjitor. Acesta era lung şi uscat, barba îi acoperea trupul ca o mantie şi faţa îi era cenuşie. El ceru un răgaz de o zi, spre a chibzui lucrurile. Când reveni, le spuse că trebuie să se trimită, în fiecare săptămână, şapte fecioare dintre cele mai frumoase, ca să-l ospăteze pe balaur. Înnebuniţi de spaimă, îi urmară sfatul. La fiecare sfârşit de săptămână, i se trimiteau balaurului şapte fecioare, pe care el le înghiţea. Plângea poporul, femeile îşi smulgeau părul şi bărbaţii strigau disperaţi:

– Oare nu există alt mijloc de scăpare? Nu există altă cale?

– Eu nu am frică de balaur! Eu îl voi omorî şi voi scăpa fecioarele noastre de osândă!

Şi cine credeţi că a rostit aceste cuvinte? Cenuşă, bietul nostru Cenuşă! Lumea îl credea nebun de-a binelea.

Fratele său cel mai mare îl prinse în braţe şi, bătându-l ca să-l trezească la realitate, îl duse acasă ajutat de ceilalţi fraţi. El se şi ascunse într-un morman de cenuşă, dar fraţii îl găsiră şi începură să-l batjocorească. Mama lui, care credea că un blestem atârnă deasupra băiatului cel mic, nu suferea totuşi să-l vadă chinuit de ceilalţi. Îi certă pe cei mari şi îi spuse celui mic:

– De ce nu te aperi?

– Nu pot, măicuţă! răspunse Cenuşă. Acum trebuie să-mi adun toate puterile spre a răpune fiara aceea blestemată!

Trecu o vreme. Veni altă săptămână şi alte şapte fete îşi aşteptau soarta. Poporul murmura. Regele era turbat. Vrăjitorul, îndemnat de prinţesa cea rea, spuse că, de i se va da balaurului pe prinţesa Zânişoara, atunci el va pleca din ţara lor.

Regele simţea că înnebuneşte de durere. Cum să-şi jertfească singurul copil? Dar, dacă nu o va face, ce va zice poporul? De ce a lăsat ca alţi părinţi să treacă prin chinurile acestea? Nu era el dator să-şi mântuie poporul?

Trebui să se hotărască, dar ceru vreme şi înştiinţă întregul popor că, dacă vreunul ar voi să-şi încerce puterile, răpunând balaurul, acela va căpăta de soţie pe prinţesa domnitoare şi întregul regat ca zestre.

Treizeci şi şase de cavaleri se înfăţişară înaintea regelui. Răsplata era mare... Dar, când se apropiară de balaur şi văzură imensa-i gură deschisă, îşi pierdură curajul. Rând pe rând renunţară şi termenul fixat pentru sacrificarea Zânişoarei se apropia.

Regele se hotărî să încerce el să răpună fiara şi pentru aceasta pregăti o barcă, deoarece tot pe ape venea balaurul. Urma ca, împreună cu cei mai buni prieteni ai săi, să încerce cu săbii ascuţite ca briciul să-i taie capul.

Tot poporul se pregătea să vadă minunea sau nenorocirea ce va urma. Familia lui Cenuşă era şi ea în fierbere. Se hotărâră să vadă totul, să nu piardă nimic.

Noaptea, Cenuşă auzi din colţul său cum mama lui întrebă pe tatăl său:

– De ce nu mai ţii la mine, bărbate, şi îmi ascunzi taina calului tău, Fulger? De ce zboară cu tine şi merge ca oaia cu ceilalţi?

– Mă tem, răspunse bărbatul, că nu-ţi vei ţine gura. De vreau ca Fulger să se urnească, îl lovesc uşor pe umărul stâng. De vreau să meargă la trap, îl lovesc de două ori pe umărul drept. De voiesc să zbor cu el, şuier o dată cu fluierul ce-l port în haină. Asta este totul!

În zorii zilei, Cenuşă scoase pe Fulger, îl lovi pe umărul stâng, apoi pe cel drept, fluieră (luase din haina tatălui său fluierul fermecat) şi începu să zboare ca-n poveşti. Tot zburând aşa, ajunse aproape de mare. Intră în coliba unei femei bătrâne, care dormea încă, şi luă de pe vatră o oală mare de fier şi din foc o bucată de turbă aprinsă. Văzu barca regală şi o luă, întrebuinţând un mic şiretlic. El începu să strige:

– Am găsit mult aur în nisipul mării, uite, domnule, cât aur!

Paznicul, trezit brusc, fugi să vadă minunea şi Cenuşă fură fulgerător barca. Fluieră o dată şi

barca începu să zboare pe apă. Balaurul căsca a foame. Cenuşă zbură cu barcă cu tot în gura balaurului. Cu torţa încinsă îi atinse ficatul şi fiara fu răpusă pe veci. Fluieră încă o dată şi ieşi teafăr din stomacul fiarei.

Regele venise cu Zânişoara, îmbrăcată în mireasă şi, în plânsete şi jale, voia s-o dea pieirii... când văzu minunea! Balaurul murise şi zăcea fără putere. Cenuşă aduse barca la mal şi o prezentă cu mii de iertăciuni regelui său, care-l răsplăti după făgăduială.

Aşa se mai întâmplă în poveşti, copii, şi câteodată şi în viaţă. Cenuşă, băiatul căruia îi plăcea cenuşa, sărăcia şi visele, ajunse rege peste un popor numeros, bărbatul Zânişoarei, cea mai frumoasă dintre domniţe, iar surioara cea iubită rămase mai departe prietena de glume, de cântece şi voie bună a fratelui domnitor şi a cumnatei domnitoare.

Povestea frumoasei Zelandina

A FOST ODATĂ un cavaler, cu numele de Troylus, care o ducea din aventură în aventură. Într-una din călătoriile sale, vizită castelul stăpânului Zelandei, castel care se afla pe o insulă, în apropierea pământului breton. El se împrieteni cu Zelandin, feciorul domnitorului, şi alese, ca doamnă a inimii sale, pe Zelandina, sora lui. Nu stătu însă mult acolo şi plecă în lume, unde câştigă multe lupte, avântându-se cu elanul pe care i-l da imaginea fiinţei iubite, rămasă în depărtare.

După o vreme simţi dorul aprig de a o revedea şi plecă spre insula care adăpostea pe draga sa. Înainte de a ajunge, înnoptă în casa unei doamne de la Curte; aceasta îi spuse că Zelandina este rău bolnavă. Cercetând cele petrecute, el află că frumoasa domniţă s-a înţepat

într-un ac, în timp ce cosea nişte veşminte şi că, de atunci, doarme un somn continuu, fără să se trezească defel.

S-au adus toţi doftorii ţării, vracii de pretutindeni; dar nici buruienile, nici descântecele, nici băuturile magice nu i-au folosit. Se spunea că zeiţa Venus, pe care ea o slujise, o îngrijea în timpul somnului şi îi menţinea viaţa. Troylus se îngălbeni de supărare şi doamna de la Curte, la care el înnoptase, află astfel că o iubeşte pe Zelandina şi că voieşte să se căsătorească numai cu dânsa.

Această doamnă avea un fecior, care visa să câştige el mâna domniţei şi atunci ea se gândi să-l înlăture pe Troylus, care avea mai mulţi sorţi de izbândă. Îi dădu o băutură care îl făcu să uite tot trecutul şi care îi împăienjeni mintea.

Ca să-şi bată joc de el, îl duse înaintea domnitorului, spunând că este un vraci străin, care poate să trezească pe Zelandina din somn. Domnitorul Zelandei nu se prea încrezu, dar cum era disperat fiindcă încercase atâtea, îşi spuse că va lăsa şi pe acest străin, cam tont, să-şi încerce puterile.

Troylus fu dus pe dată în camera Zelandinei, unde doar doica ei putea pătrunde, în afară de tatăl şi fratele său, precum şi vracii care se perindaseră mereu, încercând să o salveze. Înainte însă de a-l duce pe Troylus în camera Zelandinei, s-au dus cu toţii în templul zeiţei Venus, să se roage pentru reuşită.

Zeiţa iubirii se îndură atunci de Troylus şi, atingându-i fruntea, îi redă amintirile şi judecata. În clipa în care o revăzu pe Zelandina, începu să plângă şi să-i sărute mâinile şi veşmintele, dar ea rămase nemişcată şi dormea ca şi mai înainte. El rămase singur toată noaptea lângă dânsa, plânse, o îmbrăţişă şi schimbă cu ea inele de logodnă; dar ea dormea mereu. Dimineaţa, el fu izgonit, deoarece nu reuşise să o trezească pe fata adormită, care mai rămase în starea aceasta câteva luni.

Într-o dimineaţă, lângă Zelandina, doica găsi un copilaş de toată frumuseţea; se minună, dar îşi spuse că zeii au hotărât astfel. Copilaşul, flămând, voia să sugă şi cum maica sa dormea, el apucă în neştire un deget al mâinii sale, sugându-l de zor.

Deodată se trezi Zelandina din somn cu ţipete de mirare, cu lacrimi de bucurie, cu spaimă la vederea copilului aflat la sânul ei.

– Doică dragă, ce-i cu copilul acesta şi ce se petrece cu mine? M-am culcat fecioară şi mă trezesc mamă. Cât am dormit?

Doica îi povesti totul şi îşi reaminti că mama Zelandinei i-ar fi spus că, la naşterea fetiţei, au stat la căpătâi ursitoarele, care erau chiar zeiţele Venus, Lucida şi Themis. Ele au fost poftite la masă şi toate s-au ospătat cu mulţumire, în afară de Themis, care nu a avut cu ce să-şi taie fripturile şi se supărase.

Lucida urase copilului sănătate şi Venus frumuseţe, iar Themis spusese:

– Eu, care sunt zeiţa Destinului, hotărăsc ca Zelandina să adoarmă pentru mulţi ani, după ce se va înţepa într-un ac şi să se trezească numai atunci când copilul ei îi va suge degetul bolnav.

Cât despre tatăl copilului, doica crezu că este desigur vorba de zeul Marte, care trebuie să fi venit în taină, să-i aducă darul acesta.

Manechinul

DOMNEA ODATĂ un rege drept şi înţelept asupra Ungariei. Soţia lui era o fiică de rege armean, de o frumuseţe neasemuită şi de o bunătate supraomenească. Puteai cutreiera pământul în lung şi lat şi o astfel de femeie nu mai găseai. În timp de zece ani de căsătorie fericită, ea a dat naştere unei fetiţe, pe care o numiră „Bucurie".

Dar moartea, care nu cruţă pe nimeni, pândea pe frumoasa şi buna regină. Ea îşi chemă bărbatul lângă patul ei de suferinţă şi îi spuse:

– O, rege şi soţ iubit! Aş dori să nu te căsătoreşti cu altă femeie, dar dacă va trebui s-o faci, pentru binele ţării şi al fetiţei noastre, te rog din suflet să alegi o femeie care să-mi semene!

Şi regina se stinse, după ce jură regele să-i facă pe plac.

Poporul îndemnă pe rege să se recăsătorească, să le dea un moştenitor, deoarece nu voiau să vadă pe tronul Ungariei o femeie, căci numai fetiţa Bucurie ar fi urmat tatălui său la domnie.

Regele le răspunse că a făgăduit soţiei decedate să se căsătorească numai cu femeia care i-ar fi egală ca frumuseţe, rang şi bunătate. Baronii au ales doisprezece oameni, care să cutreiere lumea şi să-i aducă regelui lor o soţie asemănătoare celei pierdute. Au căutat zadarnic. Nimeni nu era asemenea reginei moarte. Într-o zi zăriră baronii pe domniţa Bucurie, care era de o frumuseţe egală mamei sale şi îl sfătuiră pe rege să ia în căsătorie chiar pe fiica sa.

Regele respinse bineînţeles hotărârea păgână a sfetnicilor săi şi frumoasa Bucurie se văzu nevoită să fugă din ţara sa. Ajunse, cu ajutorul unei corăbii, în ţara francezilor şi cei care o văzură se minunară de frumuseţea ei şi o duseră la Curte, unde locuia regele, împreună cu mama sa. Regele, care era şi el tânăr şi frumos, se îndrăgosti de domniţă, dar mama sa îi spuse că nu îi va îngădui să se căsătorească vreodată cu o străină, a cărei origine nu o puteau cunoaşte. Domniţa Bucurie nu voise să spună cine este şi cum o cheamă şi fu botezată „Manechinul".

Regele se căsători totuşi cu dânsa şi mama sa îl părăsi, supărată de moarte. Serbările nunţii

durară câteva zile şi urmară luni de fericire. Regele îi spuse într-o zi reginei că va trebui să lipsească o vreme şi ea se temea să fie lăsată singură, deoarece soacra făgăduise să se răzbune. Mareşalul Curţii fu însărcinat cu paza ei. Ea aştepta în timpul acela să nască. După puţină vreme, aduse pe lume un mic prinţ, de toată drăgălăşenia.

Mareşalul comunică regelui, printr-un mesaj trimis cu un sol, următoarele: „Regina v-a dăruit un moştenitor frumos şi sănătos, pe care l-am botezat cu numele de Jean. Întoarceţi-vă la soţia iubitoare şi la fiul care vrea să-şi cunoască tatăl!"

Soacra cea rea pândi însă pe sol, îi dădu o băutură tare şi, oprindu-i pergamentul, îl înlocui cu altul care spunea: „Regina v-a dăruit un monstru cu patru picioare, păros şi orb. Toţi supuşii sunt îngroziţi şi aşteptăm ca măria voastră să ne spună ce să facem cu această stârpitură". La aflarea acestei veşti, regele se întristă şi plânse într-ascuns, dar răspunse: „Îngrijiţi bine pe regină şi ceea ce a născut să fie socotit ca fiind ceva de preţ. La întoarcere, voi vedea ce este de făcut".

Solul fu întâmpinat şi la înapoiere de mama regelui, care adăugă sub peceţi aceste cuvinte: „Ardeţi pe mamă şi pe copil!"

Consternaţi de răspunsul regelui şi speriaţi, căci tot poporul aflase groaznica sentinţă, se sfătuiră între dânşii şi hotărâră să execute groaznicul şi inexplicabilul ordin, după ce regina se va fi însănătoşit. Între timp, regina întrebă pe mareşalul Curţii ce răspuns a primit la înştiinţarea naşterii moştenitorului. Mareşalul sfârşi prin a-i spune adevărul şi atunci regina, disperată de neînţeleasa hotărâre a regelui, îi spuse:

– Cruţă viaţa copilului, pe mine mă puteţi executa, dar ce vină are acest copilaş?

Mareşalul, om bun şi cu frica lui Dumnezeu, hotărî s-o ajute pe regină să fugă, împreună cu prinţişorul, din ţară şi făcu să se execute în secret două manechine reprezentând mama şi copilul, care urmau să fie arse pe rug în faţa poporului.

La despărţire, ea mulţumi mareşalului care le salvase viaţa, a ei şi a copilului, şi îi spuse:

– Spune regelui dumitale că îl iert pentru cruzimea cu care m-a condamnat pe mine şi pe

copilul său, că îl mai iubesc, totuşi, şi că rog pe bunul Dumnezeu să-l aibă în pază.

Barca, în care se afla regina şi prinţişorul, pluti la întâmplare pe ape şi ajunse pe Tibru. Regele se întoarse între timp şi, aflând cele întâmplate, îşi izgoni mama cea haină şi începu să cutreiere lumea, căutându-şi fiinţele dragi, dispărute fără urmă.

Ajunse şi la Roma, unde întâlni pe tatăl reginei Bucurie care venise la Papă pentru a-l ruga să-l ajute să-şi regăsească unica sa copilă. Cunoscându-se, regele Ungariei şi cel al Franciei înţeleseră că ei caută aceeaşi fiinţă iubită şi, unindu-şi puterile, începură să cutreiere ţările şi reuşiră să regăsească pe regina Bucurie şi pe prinţul Jean într-o mânăstire.

S-au bucurat până la lacrimi, s-au închinat, bunicul şi tatăl, înaintea micului lor urmaş, au rugat pe regină să-i ierte că i-au căşunat, fără voie, atâtea amărăciuni şi au plecat, fericiţi şi uniţi, spre ţara care-şi aştepta domnitorii, cu dragoste şi credinţă.

Un ghiveci mic cu busuioc

A FOST ODATĂ un om care rămăsese văduv, dar avea trei fete; cele două mai mari erau rele şi capricioase, pe când a treia era numai unt şi miere şi îşi iubea mult părintele.

Într-o zi, având de făcut o călătorie mai îndepărtată ca de obicei (căci el era negustor şi prea puţin stătea pe acasă), îşi chemă cele trei copile şi le întrebă:

– Fetele mele, eu plec acum într-o călătorie. Ce doriţi voi să vă aduc la întoarcere?

– O rochie de mătase, zise cea mai mare.

– Eu îmi doresc o pălărie cu pene mari, adăugă cea mijlocie.

– Şi tu ce-ţi doreşti? o întrebă tatăl pe cea mai mică, fiindcă ea nu deschisese gura să-şi spună dorinţa.

– Mie adu-mi, dacă vrei, un ghiveci mic cu busuioc, răspunse fata cea mică, sfioasă.

– Şi nimic altceva? întrebă taică-său.

– Nu, doar cu ghiveci mic cu busuioc e tot ce îmi doresc.

Nici nu plecă bine tatăl fetelor, că cele două surori mai mari începură s-o necăjească pe cea mică, spunându-i că făcea pe modesta, ca să-i câştige dragostea tatălui, şi atâtea îi spuseră şi atâtea-i făcură, încât fata cea mică se văzu silită să se închidă în odăiţa ei.

Între timp, omul, terminându-şi treburile, cumpără rochia de mătase şi pălăria cu pene pentru cele două fete mai mari şi porni spre casă. La mijlocul drumului îşi aminti însă de ghiveciul cu busuioc, pe care i-l făgăduise celei mici. Uitase cu totul de el.

– Şi acum ce mă fac? se întrebă el.

Şi du-te încoace şi încolo, nu dădu de nimeni care să-i vândă busuioc. Până ce se ivi o grădină şi grădinarul se oferi să-i dea un ghiveci.

– Cât costă? întrebă tatăl fetelor.

– Nimic, răspunse grădinarul. Grădina aceasta este a regelui şi tot ce se vede aici nu e

de vânzare. la ghiveciul şi du-l în grabă fetei dumitale, dar să-i atragi atenţia să-l stropească la vreme, ca să nu se usuce.

Omul îi mulţumi grădinarului, luă ghiveciul cu busuioc pe care-l primise în dar şi se îndreptă spre casă. Când ajunse, fetele alergară iute să-l întâmpine; cele două, de nerăbdarea de a-şi vedea darurile; doar ultima se gândi să-l ajute să-şi scoată haina şi să-i dea ceva de mâncat şi de băut.

– Iată-ţi rochia de mătase pe care ai cerut-o, spuse tatăl adresându-se fetei mai mari. Şi celei mijlocii: Pentru tine, uite această pălărie cu pene. Şi întorcându-se spre cea mai mică: Uite şi ghiveciul tău cu busuioc; ai grijă însă să-l uzi zilnic, căci aşa mi-a cerut grădinarul regelui care mi l-a dăruit pentru tine.

Într-o seară, când surorile mai mari plecaseră la plimbare, fata cea mică – pe care o chema Mariettina – stătea în odăiţa ei, privind la busuiocul din ghiveci. Fără să vrea, rupse o frunzuliţă şi o apropie de flacăra lumânării. Frunzuliţa arse şi ce văzu Mariettina? Un tânăr neasemuit de frumos îi apăru înaintea ochilor şi o întrebă:

– Ce doreşti? De ce m-ai chemat?

– Eu n-am chemat pe nimeni, spuse ea. Cine eşti? Cum de-ai venit aici?

– Sunt fiul regelui, vrăjit în acest busuioc, răspunse el. Dacă cineva are nevoie de mine, arde o frunză şi eu vin imediat. Dacă tu eşti tot atât de bună pe cât eşti de frumoasă, de îndată ce scap de vraja asta, te voi lua de soţie.

Mariettinei i se păru ceva de vis logodna ei cu fiul regelui; stătură de vorbă îndelung şi se înţeleseră să se vadă în fiecare seară, după ce surorile ei aveau să se ducă la culcare. Era de ajuns ca ea să ardă o singură frunzuliţă de busuioc şi el de îndată avea să fie lângă ea.

– Totuşi, spuse prinţul, îţi atrag atenţia să nu arzi mai mult de o singură frunzuliţă, căci altfel cred că ţi s-ar întâmpla cine ştie ce nenorocire şi atunci alerg cu sufletul la gură şi, cum trebuie să urc şi să cobor atâtea scări de sticlă, mă pot răni, ba chiar muri. Fii, deci, atentă!

Sub patul Mariettinei era o deschizătură de unde se puteau vedea scările de sticlă ce duceau la palatul regal şi prin deschizătura aceea, când sosi clipa despărţirii, se furişă prinţul.

Surorile mai mari se mirară că Mariettina stătea cât era ziua de lungă numai cu ghiveciul cu busuioc sub nas. Ca să-i facă în necaz, într-o seară, când aceasta ieşise la plimbare, intrară în camera ei şi-i arseră tot busuiocul.

La întoarcere, Mariettina simţi un junghi de durere în inimă la vederea busuiocului ars până la rădăcină. Alergă să se uite sub pat şi, când văzu scările de sticlă sparte, o cuprinse pe dată disperarea. Câteva seri la rând, prinţul nu mai apăru. Atunci ea se duse la taică-său şi-i spuse că se hotărâse să facă o scurtă călătorie, şi nimic n-o poate ţine în loc. Îşi făcu valijoara şi pe-aci ţi-e drumul.

Şi mergea şi iar mergea, iar din când în când se oprea să întrebe:

– Ştiţi ceva despre fiul regelui?

Nimeni nu ştia nimic. Într-o zi, oprindu-se la o fântână să-şi potolească puţin setea, auzi două bătrâne vorbind între ele. Una din ele spunea:

– Ai auzit vorba? Fiul regelui e în pragul morţii şi nimeni nu reuşeşte să-i găsească leacul, spunea ea. Pesemne că acum e frământată de remuşcări nenorocita aceea de fată, care l-a făcut

să alerge înnebunit pe scările de sticlă şi să se rănească într-atât, ca să ajungă mai repede lângă ea.

– Eu aş fi în stare să-l lecuiesc cu unsoarea asta de balaur, răspunse cealaltă bătrână scoţând din buzunar o cutiuţă pe care i-o arătă celei cu care vorbea. Unsoarea de balaur trebuie întinsă pe o pătură de lână încălzită pe un lighean de jăratic, şi apoi înfăşurat prinţul bine, bine în ea. Atunci toate bucăţelele de sticlă din carnea lui se vor lipi de pătură şi prinţul va scăpa. Dar decât să-l vindec pentru fata aceea răutăcioasă, uite, mai bine arunc unsoarea de balaur în fântână! încheie ea, cu mâhnire în glas.

Şi aşa făcu.

Mariettina, care auzise tot, aşteptă să plece de la fântână cele două bătrâne şi, cu un băţ lung, reuşi să tragă afară cutiuţa, apoi alergă într-un suflet înspre palatul regelui.

Regele dăduse sfoară în ţară că orice vraci care l-ar fi îngrijit pe fiul lui, dacă n-ar fi reuşit să-l vindece în termen de trei zile, avea să fie spânzurat. Când Mariettina, îmbrăcată bărbăteşte, se prezentă la palat, regele, crezând că este vorba de un alt vraci, îi spuse:

– Fiule, eşti atât de tânăr, de ce vrei să fii spânzurat? Eşti sigur că-l poţi tămădui pe fiul meu? Mai bine pleacă de aici!

Dar ea se încăpăţână într-atât, încât primi îngăduinţa să-l vadă pe prinţ.

Când ajunse Mariettina în camera prinţului, ceru să i se aducă trei pături de lână şi un lighean cu jăratic. Ferecă bine uşile, poruncind ca nimeni să nu îndrăznească să intre. Încălzi păturile şi o unse pe prima cu unsoarea balaurului. După ce o unse bine, îl înfăşură pe prinţ şi, într-adevăr, cât ai clipi, fiecare bucăţică de sticlă începu să se lipească încet, încet de pătură. O dădu la o parte, făcând acelaşi lucru cu a doua şi a treia pătură, încât ieşiră şi ţăndările cele mai mici.

După ce prinţul fu lecuit, Mariettina, plângând şi râzând în acelaşi timp, îi povesti de-a fir-a-păr cum se petrecuse totul şi că vina nu o purtau decât cele două surori rele ale ei.

Dându-i crezare, prinţul îi povesti regelui că vraciul care îl lecuise era... logodnica sa. Bucuros că fiul său scăpase de la moarte sigură, regele acceptă fericit ca el s-o ia de soţie pe Mariettina. Apoi îl chemară pe tatăl Mariettinei, care se arătă

mai mult decât fericit să-şi dea consimţământul pentru nunta fiicei lui cu fiul regelui.

Ghicitoarea neghicită

A FOST ODATĂ un împărat care se numea Vesel împărat. Se numea aşa tocmai pentru firea lui veselă. Şi avea o fată care împlinise vârsta măritişului. Cei mai vestiţi prinţi veniră de pretutindeni la curtea împăratului, s-o ceară de soţie. Şi cum vitejia, isteţimea şi atâtea alte calităţi ale lor erau cunoscute, împăratul cel şugubăţ hotărî ca fiica lui să se mărite numai cu acela ce va reuşi să-i spună o ghicitoare pe care el să n-o poată dezlega.

– Mărite împărat, începu unul dintre prinţi, ghicitoarea mea sună aşa:

„Când te chem tu îmi răspunzi;
Nu mă vezi, dar mă auzi!“

– Ha! Ha! Ha! râse împăratul cu poftă. O ştiam... este ecoul!

Şi, ruşinat, prinţul cedă locul altuia.

– Mărite împărat, spuse alt prinţ, ghicitoarea mea sună aşa:

„Are capete aurii,
Iară părul în ţepi mii
Şi e-n mare căutare
De căldură şi de soare".

– Ha! Ha! Ha! râse împăratul. Spicul de grâu!

– Mărite împărate, începu un alt prinţ, iată ghicitoarea mea:

„Grăieşte, dar gură n-are,
Merge, dar fără picioare".

– Ha! Ha! Ha! E scrisoarea! Altul să-mi spună altă ghicitoare, ceru împăratul.

– Mărite împărate, îndrăzni un alt prinţ, ascultaţi şi ghicitoarea mea:

„Toţi m-aud, deşi sunt mut,
Căci mereu eu sunt bătut,

La necaz, la bucurii,
La moarte şi cununii".

– Clopotul! Clopotul!... Altul, să vină altul să spună o ghicitoare pe care n-o ştiu!

Neclintit, în mijlocul mulţimii, un prinţ tânăr şi frumos se uită mai întâi la prinţesă, se uită apoi răutăcios la împărat şi, în cele din urmă, spuse:

– Împărate, pot spune şi eu o ghicitoare măriei-tale? S-ar putea să nu ţi-o mai fi spus-o nimeni până acum...

– Ei, bine, să vedem... grăbeşte-te! Mai sunt şi alţi prinţi care abia aşteaptă să le vină rândul.

– Eu am credinţa că ghicitoarea mea e nouă şi prinţesa va fi a mea! spuse prinţul.

Toţi cei de faţă aşteptau cu cea mai mare curiozitate să vadă ce putea născoci prinţul cel îndrăzneţ, ce ghicitoare pe care să n-o mai fi auzit-o împăratul până atunci.

– Ei bine, măria-ta, poţi să-mi spui cine umblă întâi în patru picioare, apoi numai în două, iar la urmă în trei?

Împăratul căzu pe gânduri. Se tot scărpina în cap să-i vină vreo idee, dar mai mult decât

că-i alunecă de pe cap coroana de împărat nu se întâmplă. În cele din urmă recunoscu, înciudat, că nu poate răspunde.

– Ai izbutit să-mi spui o ghicitoare pe care să n-o pot ghici. Fata mea va fi soţia ta. Dar mai întâi desluşeşte-mi ghicitoarea. Sau e numai o glumă fără dezlegare? zise împăratul.

– Dar este cât se poate de simplu! Chiar măria-ta eşti, împărate!

– Cum aşa?! se răsti împăratul.

– Foarte simplu: Copil fiind, ai umblat în patru picioare. Când ai crescut mare, ai mers în două picioare ca tot omul. Iar la bătrâneţe vei merge în baston, care va fi al treilea picior, de fapt. Nu-i aşa? Mai întâi în patru, apoi în două şi la urmă în trei?

Se distră împăratul şi se înveseliră cu toţii. Urmă apoi o nuntă mare împărătească, de şapte zile şi şapte nopţi, la care s-au spus cele mai multe snoave şi cimilituri, spre veselia împăratului şi a celor din jurul lui.

A FOST ODATĂ un rege care domnea într-un anume regat din Italia. Un rege care, după obiceiul acelor timpuri, îşi întindea puterea asupra unui teritoriu întins cam cât ar fi un oraş. Acest rege era bătrân, aproape de pragul morţii, şi avea doi fii gemeni. Se născuseră în aceeaşi zi şi la aceeaşi oră, încât nu se mai putea şti care din ei se născuse primul şi care al doilea, şi acest lucru era important deoarece numai celui dintâi i se cuvenea să devină rege după moartea bătrânului lor tată. Fiindcă regele nu ştia care din cei doi fii se născuse primul, era tare întristat, gândindu-se la moştenirea regatului. Într-adevăr, regele acela era bun şi drept, pentru nimic în lume n-ar fi făcut vreo nedreptate. Pe deasupra, până şi cei doi gemeni erau şi ei buni şi viteji.

Într-o zi, văzându-l aşa îngândurat, unul dintre ei îi spuse regelui:

– Măria-ta, numeşte pe cine vrei, că nici unul dintre noi nu va suferi de alegerea făcută. Noi vom fi mulţumiţi de orice hotărâre a măriei-tale.

Dar, deşi regele era fericit că avea doi feciori atât de buni, care se înţelegeau între ei atât de bine, tot nu reuşea defel să se hotărască. Ba dimpotrivă, parcă se simţea mai încurcat ca niciodată. Noapte de noapte nu putea închide un ochi. Camera lui de culcare, în care încăpea o armată întreagă, i se părea cu totul neîncăpătoare noaptea, când se plimba în sus şi în jos, de la un perete la altul, şi de la fereastră la uşă.

Într-o zi, după o noapte în care se chinuise cu acest gând neîndurător, luă, în cele din urmă, hotărârea să convoace Consiliul de Coroană. Treziţi din somn, alergară cu toţii la palat: comandantul întregii armate, vistiernicul, judecătorul, mareşalul Curţii, sfetnicul de ceremonii, în sfârşit, cei mai înalţi slujitori ai regatului. Acestora, reuniţi în sala tronului, regele le înfăţişă situaţia şi le ceru sfatul.

Toţi cei de faţă începură să discute între ei, în timp ce regele îi privea dus pe gânduri. La sfârşit, marele sfetnic, ridicându-se şi făcând celorlalţi semn să tacă, spuse:

– Mărite rege, am găsit cum să punem capăt frământării care vă nelinişteşte: trimiteţi pe cei doi

prinţi în lume să-şi aleagă o soţie. Aceluia care va găsi soţia cea mai frumoasă şi va aduce darul cel mai de preţ, îi veţi da regatul.

– Dacă aşa mă sfătuiţi voi, aşa voi face, spuse regele.

În ziua următoare, cei doi prinţi, pe nume Cecco şi Vasco, după ce îşi îmbrăţişară tatăl, porniră în căutarea celei mai frumoase soţii şi a celui mai preţios dar. Cecco o apucă înspre miazănoapte şi Vasco înspre miazăzi.

După ce merse timp de trei zile printr-o pădure nesfârşită, Cecco se trezi în faţa unui palat încântător, care avea la poartă un paznic într-o uniformă albastră cusută toată în aur. Cecco întrebă al cui era palatul acela şi paznicul îi răspunse că era al marchizului de Cedro. Cecco ceru să stea de vorbă cu marchizul şi un valet îl însoţi în salonul de primire. În timp ce treceau prin minunatul parc, ce se aşternea în faţa palatului, Cecco văzu pe o alee o fată nespus de frumoasă. Părea că pluteşte pe deasupra pământului, atât de delicat îi era mersul, ca şi întreaga făptură. Aflând că era fiica marchizului, îi povesti pricina lui şi ea se arătă fericită să fie

soţia unui prinţ, care putea ajunge rege, şi astfel îi înmână o cutiuţă, nu mai mare decât o nucă, să i-o dea regelui, dar îl sfătui să n-o deschidă până atunci. Înăuntrul cutiuţei era darul cel preţios.

Cecco se întoarse de îndată la palatul tatălui său, regele, şi îi dădu cutiuţa; acesta n-o deschise, căci aştepta şi darul pe care avea să i-l aducă Vasco. Porunci, totuşi, ca să se pregătească ospăţul de logodnă pentru viitorii miri, fata marchizului şi prinţul, ce aveau să facă nunta o dată cu întoarcerea lui Vasco.

În timp ce lui Cecco i se întâmplau toate acestea, Vasco îşi continua călătoria. Era pe drum mai bine de o săptămână. Trecuse peste nu ştiu câte văi şi dealuri, dar fără să întâlnească un suflet de om. Se simţea tare obosit şi descurajat. Mai că ar fi vrut să se întoarcă la rege şi să-i spună că el renunţa să mai caute. Soarele asfinţise, se coborâse întunericul, de aceea oboseala şi neîncrederea lui parcă se măriseră şi mai mult. Se aşeză să se odihnească puţin, apoi întinse mâna să-şi ia băţul şi lucrurile, ca să se întoarcă acasă. Dar nu ştiu cum se făcu, de tocmai în clipa aceea se auzi un glăscior care-i spuse:

– De ce vrei să renunţi, frumosule prinţ? Tocmai acum când eşti gata să-ţi împlineşti dorinţa?

– Cine-mi vorbeşte? întrebă prinţul.

Şi-şi roti ochii peste tot în jurul său, dar nu văzu pe nimeni.

– Eu sunt. Sunt licuriciul care-ţi stă în faţă. Mergi după luminiţa mea, care-ţi va deschide calea şi ai să vezi că nu degeaba ai bătut atâta amar de drum.

– Dacă aşa vrei tu, zise Vasco, aşa să fie. Ia-o înainte şi eu te urmez.

Şi o porniră la drum. Licuriciul în faţă şi Vasco în urma lui. Nu merseră prea mult. Dincolo de o pădure, pe care o străbătură cât ai clipi o dată, înaintea ochilor lui Vasco apăru un palat, tot numai din marmură, cu ferestrele strălucitoare de o lumină azurie.

– Iată că am ajuns, spuse licuriciul. Acum du-te singur în palat; însă ai grijă să nu te minunezi de tot ceea ce ai să vezi înăuntru.

Dar să nu te minunezi era un fel de a spune. Erau atâtea ciudăţenii acolo şi alte ciudăţenii şi mai mari aveau să se petreacă în faţa lui Vasco, încât era peste putinţă să rămână nepăsător.

Mai întâi, îndreptându-se într-acolo, Vasco văzu că la poarta cea mare a palatului făcea de strajă o maimuţă. Îmbrăcată în uniforma de rigoare, cu o lance, de cel puţin cinci ori mai mare decât ea. Şi totuşi, cu câtă seriozitate îşi făcea serviciul! Mergea înainte şi înapoi, cu regularitatea santinelelor în faţa cazărmilor. Când intră Vasco pe poartă, maimuţa, ştiind parcă cine era, nu numai că luă poziţia de drepţi, dar îi prezentă şi arma. Şi la zgomotul făcut de maimuţă, când lovi podeaua de marmură cu lancea, dintr-o odaie alăturată apărură ca prin minune alte două maimuţe-sergenţi, care-i făcură semn lui Vasco să intre şi-l însoţiră în faţa unei scări imense, pe deasupra căreia era aşternut un covor persan de o rară frumuseţe.

Cât timp urcă pe scara aceea uriaşă, Vasco văzu de-a lungul ei, fie lângă balustradă, fie în faţa uşilor, înşiruite pe paliere, mereu alte maimuţe în uniformă, ţepene în faţa apartamentelor, făcând solemne de strajă.

Însoţit de cele două maimuţe-sergenţi, Vasco fu condus până într-un salon în mijlocul căruia se afla o masă destul de mare. Cele două

maimuţe îi făcură semn să ia loc la masă şi, în timp ce Vasco se aşeza pe scaun, una din maimuţe se îndepărtă luând-o spre o uşă din fundul salonului. După puţin timp, pe aceeaşi uşă se văzu intrând altă duzină de maimuţe, îmbrăcate în tot felul de uniforme, foarte scumpe, de valeţi, fiecare cu o tavă în mână, plină cu tot felul de mâncăruri, care de care mai frumos mirositoare, sau cu carafe de aur cu vinuri alese şi parfumate.

Vasco, după ce nu mâncase şapte zile decât pâine şi băuse numai apă, era nespus de bucuros de acest prânz princiar.

După ce termină de mâncat, reapărură cele două maimuţe-sergenţi, care-i făcură semn să le urmeze, invitându-l să intre într-un salon foarte elegant, luminat ca de sărbătoare, unde se desfăşura un mare bal.

Muzicanţii, doamnele de la Curte şi cavalerii, perechile care dansau nu erau decât maimuţe. Maimuţe îmbrăcate în straie foarte bogate. Costumele bărbaţilor erau din mătase lucioasă, iar pălăriile femeilor, toate, împodobite cu pene de struţ. Şi toată lumea aceea se purta

cu o seriozitate atât de covârşitoare, încât, dacă nu le-ai fi văzut cozile şi ochii aceia ştrengăreşti, n-ai fi zis că sunt maimuţe, ci oameni. Şi nici una din maimuţe nu se lăsa furată de ispita de a face strâmbăturile şi scălâmbăielile pe care le fac toate suratele lor din grădina zoologică. Nici o maimuţă nu fugea s-o prindă pe cealaltă. Toate erau nişte maimuţe serioase, ba chiar solemne.

Vasco se uita la ele cu gura căscată. Se uita cum se învârtesc cu graţie şi uşurinţă, în timp ce dansau după o muzică armonioasă şi delicată. Era un spectacol care merita, într-adevăr, să fie văzut. Dacă la un moment dat nu ar fi început să se stingă luminile, dând de înţeles că se terminase balul, Vasco, în ciuda oboselii care-l dobora, ar fi rămas să privească fermecat cine ştie cât timp...

Însă înainte de a se fi stins toate luminile, cele două maimuţe-sergenţi îl însoţiră pe Vasco într-o cameră de dormit, unde-l lăsară să se odihnească.

I se închideau ochii de somn, când Vasco auzi în beznă cum îl cheamă o voce:

– Vasco!

– Cine mă cheamă?

– Vasco, repetă glasul acela, ce doreşti?

– Doresc o soţie care să-i facă regelui un dar foarte frumos, dar atât de frumos, încât să-l întreacă pe cel făcut de logodnica fratelui meu, Cecco, încât tatăl meu, regele, să mă lase pe mine moştenitor al tronului, după moartea sa.

– Dacă tu consimţi să te însori cu mine, Vasco, vei căpăta darul cel mai frumos din lume, care-ţi va oferi apoi coroana.

– Atunci să ne căsătorim.

– E cuvântul de onoare al unui prinţ?

– Da, e cuvântul de onoare al unui prinţ.

– Bine. Atunci trimite mâine o scrisoare tatălui tău şi vesteşte-l că ţi-ai găsit o soţie care-ţi va face cel mai frumos dar de nuntă din lume. Şi acum, dormi liniştit!

A doua zi, Vasco trimise tatălui său o scrisoare. Şi curierul palatului degeaba vă spun că era tot o maimuţă.

Regele, deşi surprins că vestea îi fusese adusă de o maimuţă, se arătă mulţumit de scrisoare şi hotărî ca maimuţa să fie ţinută la palat şi tratată cu tot respectul.

A doua noapte, Vasco fu trezit din nou de aceeaşi voce, care-i repetă aceleaşi cuvinte din

noaptea dintâi, şi iar îi dădu povaţa de a trimite o nouă scrisoare, a doua zi de dimineaţă, tatălui său. Şi, a doua zi, o altă maimuţă o porni spre palatul regelui şi-i înmână acestuia o scrisoare. Şi această maimuţă fu reţinută la Curte.

Asemenea fapte se petrecură mai bine de o lună, încât, la un moment dat, la Curtea regelui ajunseseră să fie mai multe maimuţe decât curteni. Maimuţe în parc, maimuţe în saloane, maimuţe pe scările tronului, maimuţe până şi pe deasupra baldachinului patului regal. Însuşi regele nu mai ştia cum s-o scoată la capăt. Nu fiindcă s-ar fi purtat rău maimuţele, dar este lucru sigur că nu părea ceva serios să vezi santinelele cum schimbau gărzile cu câte o maimuţă pe umăr. Şi nu-i făcea plăcere să doarmă într-un pat în care maimuţele veneau să-i ţină de urât, după ce-l treziseră brusc, căzând de pe baldachin, învinse şi ele de somn.

Zi de zi creştea indignarea oamenilor, când auzeau şi vedeau tot ce se întâmplă la Curte. Nu reuşeau să-şi explice prezenţa acestor maimuţe, dar lumea începuse să vorbească precum că ar fi trimise de prinţul Vasco, pentru a-l înştiinţa pe

rege că-şi găsise mireasa şi, cum vestitorii fuseseră toţi maimuţe, neîndoielnic că şi soţia lui Vasco era şi ea o maimuţă. Mulţi spuneau la început că nu era adevărat. Dar, în cele din urmă, cum zilele treceau şi Vasco împreună cu soţia lui nu mai apăreau, toţi începură să creadă că aşa era.

Până una-alta, după ce trecu astfel o lună şi mai bine, într-o noapte, aceeaşi voce suavă îi spuse lui Vasco:

– Mâine vom pleca la rege. Eşti convins că vrei să te însori cu mine?

– Sunt nezdruncinat în hotărârea mea, răspunse el.

– Ei, bine, vom pleca mâine. Trezeşte-te în zori, căci drumul este lung.

A doua zi dis-de-dimineaţă, Vasco se afla în faţa porţii palatului şi ce-i fu dat să vadă? O caleaşcă minunată, gata de plecare, îl aştepta cu un vizitiu tot maimuţă şi alte douăzeci şi patru de maimuţe călare în stânga şi în dreapta trăsurii. Înăuntrul ei, plină de bijuterii şi nespus de elegantă... era tot o maimuţă.

„Soţia mea să fie o maimuţă? Să fi fost oare o voce de maimuţă vocea aceea suavă de

aseară? Dar ce să fac... acum trebuie să mă însor cu ea. Cuvântul unui prinţ trebuie respectat."

Cu asemenea gânduri, Vasco se aşează alături de maimuţă şi caleaşca o porni îndată ca fulgerul la drum.

Regele, care aflase de sosirea fiului său, dădu poruncă să fie aşteptat cu toată pompa. O mulţime de oameni se aflau în faţa palatului, curioşi să vadă cum arăta soţia prinţului, adică o mireasă-maimuţă. Şi, mai cu seamă, erau curioşi să vadă ce va spune regele.

Dar regele, care nu avea deloc ifose de rege, reuşi să-şi stăpânească uimirea şi astfel nimeni nu-şi dădu seama de deznădejdea din adâncul sufletului său. Ba, dimpotrivă, toţi îl crezură încântat, fiindcă-l văzură alergând în întâmpinarea miresei, primind-o cu toate onorurile cuvenite unei prinţese adevărate. Nunta celor doi fraţi fu fixată pentru a doua zi.

Tot poporul se afla pe străzi. Şi chiar şi maimuţele părăsiră palatul şi se amestecară cu oamenii care aşteptau să treacă trăsurile regale.

Dar, în timp ce pe străzi se petreceau toate acestea, maimuţa-mireasă se îmbrăca într-o

cameră a palatului cu rochia de nuntă. În timp ce domnişoarele de onoare îi aşezau pe cap un voal alb, bogat, iată-l intrând pe Vasco. Maimuţa îl văzu prin oglindă şi-i spuse:

– Vasco, vezi dacă-ţi plac.

Şi, spunându-i acestea, se învârti; Vasco rămase mut de uimire. În loc de o maimuţă, în faţa lui se afla o preaminunată fată, dar atât de minunată, cum nu-i fusese dat să vadă până atunci. Se frecă la ochi, dar nu era vis... Şi preafrumoasa fată îi spuse:

– Da, eu sunt mireasa ta. O vrajă cumplită mă transformase în maimuţă împreună cu tot poporul meu, şi aşa am fi rămas o viaţă întreagă, până când nu s-ar fi găsit un prinţ, care să mă vrea de soţie aşa cum eram.

Închipuiţi-vă uimirea regelui, a lui Cecco şi a tuturor acelora care văzură la braţul lui Vasco o fată atât de frumoasă, în loc de o caraghioasă de maimuţă. Şi uimirea lor nu avea să treacă atât de repede, căci în timp ce caleaşca în care erau Vasco şi soţia lui trecea pe străzi, maimuţele, pe măsură ce se învârteau în jurul lor, se şi transformau ca prin farmec în câte o elegantă

doamnă de onoare sau în câte un mândru cavaler, toţi înveşmântaţi în haine scumpe. În scurt timp, tot poporul acela se unise într-o singură urare şi închinăciune în faţa tinerei regine care trecea.

După ce se făcură amândouă nunţile, regele adună din nou toată Curtea şi se înconjură de întreg Consiliul de Coroană, ca să fie de faţă când va deschide cutiuţele dăruite de cele două prinţese, nurorile lui.

Mai întâi deschise cutiuţa care nu era mai mare decât o nucă, dăruită de soţia lui Cecco. Din cutiuţă se ivi o păsărică şi ea zbura de se minunau cu toţii cum de putuse să stea într-o nucă atâta timp.

Deschise apoi cutiuţa celeilalte nurori, care nu era mai mare decât o alună. Şi din cutiuţa aceea sări o altă păsărică şi, ce-i drept, te mirai şi de ea cum de putuse sta acolo, ba chiar ţinea în gură şi o şopârlă. Şi nu se terminase darul, căci şopârla ţinea în gură altă alună, înăuntrul căreia, bine, bine împăturită, era o dantelă de o lungime de o sută de braţe.

Fără îndoială că acesta a fost socotit darul cel mai minunat, de aceea regele deschise gura

să-l proclame pe Vasco moştenitor al tronului. Dar soţia lui Vasco spuse:

– Vasco nu are nevoie de regatul tatălui său, căci îl are pe al meu ca zestre, eliberat fiind de vraja care-l stăpânea.

Tot poporul, mai ales acel al maimuţelor devenite oameni, aclamă cuvintele prinţesei şi-l primi pe noul rege.

Vasco împreună cu soţia lui plecară în împărăţia lor şi nimeni nu mai află nimic despre ei, afară de faptul că au trăit ani mulţi şi fericiţi.

Boaba de năut

A FOST ODATĂ un om sărac lipit pământului. Nu avea chiar nimic. Ba nu... bogăţia lui era o boabă de năut. Dar el nu ştia cum să poată trăi dintr-o singură boabă de năut. Dacă ar fi mâncat-o, n-ar mai fi avut apoi nimic de mâncare pentru următoarele zile. Şi atunci se gândi el ce

se gândi, până ce se hotărî să pună boaba într-un sac şi s-o pornească în căutarea norocului.

Trecu pe la casa unui ţăran, care era plecat la câmp, la lucru, şi-i zise soţiei acestuia:

– Cumătră, eşti bună să-mi păstrezi boaba asta de năut?

– Las-o pe masă.

Omul scoase boaba de năut din sac, o puse pe masă şi plecă mai departe. Cumătra avea un cocoş, care, de îndată ce văzu boaba de năut, sări pe masă şi hap! o înghiţi.

După puţin timp, omul se întoarse:

– Cumătră, pot lua înapoi boaba de năut?

– Ştii ceva? Am un cocoş, şi cocoşul a sărit pe masă şi a înghiţit boaba de năut.

– Atunci trebuie să-mi dai cocoşul.

– Ei, ia te uită! Pentru o boabă de năut să-ţi dau un cocoş? Ce poveste mai e şi asta?

– Vreau să-mi dai boaba de năut! Şi dacă nu mi-o poţi da, fiindcă a înghiţit-o cocoşul, trebuie să-mi dai cocoşul care a înghiţit boaba.

Şi atâtea îi spuse femeii şi-i împuie capul, până când biata de ea, ca să scape de el, se văzu silită să i-l dea.

Omul luă cocoşul şi plecă mai departe. Se opri în faţa unei alte gospodării.

– Cumătră, eşti bună să-mi ţii la dumneata cocoşul acesta?

– Dă-i drumul jos, colo, lângă cocină, îi răspunse femeia.

Dar gospodina aceea avea un porc în cocină. Dintr-o singură lovitură cu botul, porcul omorî cocoşul.

– Cumătră dragă, zise omul când se întoarse, am venit să-mi iau cocoşul înapoi.

– Du-te lângă cocină şi ia-ţi-l.

Se uită lângă cocină şi ce văzu...? Cocoşul său era mort. Se duse la femeie şi-i spuse:

– *Porcul dumitale mi-a omorât cocoşul.* Dumneata ar trebui acum să-mi dai porcul.

– Ce tot vorbeşti? Să-ţi dau porcul pentru un cocoş? O să-ţi dau puful după broască, asta o să-ţi dau! se răsti ea.

– Dumneata eşti obligată să mi-l dai.

Şi făcu atâta scandal din pricina cocoşului încât biata femeie, ca să scape de gura lui, îi dădu porcul şi-i spuse să plece.

Luă aşadar porcul cu el şi îşi văzu de drum. Se opri apoi iar în faţa casei unui ţăran.

– Cumătră dragă, îmi dai voie să las la dumneata porcul ăsta al meu? Trebuie să merg undeva şi mi-e greu să-l car cu mine.

– Lasă-l acolo în grajd, unde ţinem boureanul.

Când boureanul văzu porcul lângă el, îi dădu una cu coarnele de-l ucise pe loc.

Se întoarse omul, după o vreme.

– Cumătră dragă, m-am întors să-mi iau porcul, zise el.

– Mergi în grajd şi ia-ţi-l!

Omul se duse în grajd, dar se întoarse într-o clipă să-i dea vestea stăpânei, ţipând cât îl ţinea gura:

– Boureanul dumitale mi-a omorât porcul, aşa că trebuie să mi-l dai.

– Ai înnebunit, omule? Pentru un porc să-ţi dau ditamai animalul? Asta s-o crezi dumneata!

Dar ţipând şi făcând zarvă, ca şi mai înainte, şi ţinând-o morţiş să-i dea boureanul, o sili şi pe această femeie să-i împlinească voia.

Trecu apoi la casa unui alt ţăran.

– Cumătră dragă, fă-mi binele ăsta şi ţine-mi oleacă boureanul acesta la dumneata. Mă-ncurcă la drum.

– Lasă-l acolo în grajd!

Femeia aceea avea o fată bolnavă.

– Mamă, vreau o bucăţică de carne.

Maică-sa se duse la grajd şi tăie o bucăţică din pulpa animalului ca să-i facă o supă fetei ei bolnave.

– Cumătră, zise omul când se întoarse, am venit să-mi iau boureanul pe care l-am lăsat la dumneata. Mă duc la grajd şi apoi plec.

Se duse, într-adevăr, şi-i dădu una cu biciul bietului animal, ca să iasă din grajd.

Femeia pusese ghips în locul acela, de unde tăiase bucăţica, şi când omul dădu lovitura de bici, lipitura de ghips pică şi se dădu totul în vileag. Omul începu să strige:

– Vai de mine! Ai tăiat o bucată de carne din boureanul meu?

– Ascultă, omule, fetiţa mea, fiind bolnavă, a cerut carne şi eu i-am dat.

– Atunci trebuie să-mi dai pe fiica dumitale.

– Cum ai spus? Să-ţi dau pe fata mea pentru o ciozvârtă de carne?! Haida-de!

– Îmi pare rău, dar, oricum, trebuie să-mi dai fata.

Şi spuse atâtea şi făcu atâtea, încât până la urmă femeia trebui să-i dea fata. El o luă, o puse în sac şi pe-aci ţi-e drumul!

Ajunse în casa unui alt ţăran.

– Cumătră, îmi faci plăcerea să ţii puţin acest sac la dumneata?

– Pune-l colo, în colţul cela.

Şi plecă.

Din întâmplare, sacul avea o gaură şi pe acolo fata recunoscu uşor că se afla în casa mătuşii sale. Şi începu să strige:

– Mătuşă, mătuşă!

– Cine mă cheamă? zise femeia.

Şi se repezi să privească în sac. Dar ce văzu? Pe propria ei nepoată!

– Ce faci aici? Cum ai ajuns în sac?

– O, mătuşă, m-a luat omul acela cu el, pentru că mama a tăiat o bucată de carne din boureanul lui să-mi facă mie o supă.

Mătuşa avea un câine rău, care muşca pe toţi cei care erau necunoscuţi şi mai ales nu erau de-ai casei. Şi ce făcu? Scoase afară din sac pe nepoată şi puse repede în locul ei câinele.

Omul se întoarse.

– Ei, femeie, unde mi-e sacul?
– Uite-l colo, fă bine şi ţi-l ia.

Omul îl luă şi plecă. Merse şi iar merse, ajunse într-o livadă şi pe loc îşi zise: „Acum nu mai pot de oboseală şi vreau să mă odihnesc". În timp ce se odihnea, se gândea: „Mi-a mers tare bine. Pentru o boabă de năut am avut un cocoş, pentru un cocoş un porc, pentru un porc un bourean şi pentru el o mândreţe de fată. Vină afară, fată dragă, să te privesc!"

Şi vorbind astfel, deschise sacul. Dar, în loc de fată, din sac năvăli afară un câine care-i înhăţă cu dinţii tot nasul. Şi astfel îşi primi omul cel lacom pedeapsa meritată.

Prinţul şi portocalele fermecate

TRĂIAU ODATĂ un împărat şi o împărătească care nu aveau copii. Şi ce n-ar fi dat să aibă un fecior! Stând aşa, necăjiţi, împăratul zise într-o zi:

– Dacă aş avea un băiat, aş face în faţa palatului o fântână din care aş lăsa să curgă vin, în loc de apă.

– Iar eu, spuse împărăteasa, aş porunci ca alături să fie făcută o altă fântână, din care să ţâşnească ulei de măsline, în loc de apă. Şapte ani ar veni femeile să-şi umple ulcioarele şi l-ar binecuvânta pe fiul meu.

Dorinţa lor se împlini, căci împărăteasa născu un băiat. Împăratul porunci să se sape numaidecât cele două fântâni în faţa palatului. În primul an, stropii de vin şi de ulei curseră din plin. În anii următori însă începură să scadă; cu cât creştea băiatul, cu atât scădeau mai mult. Până la urmă, doar picurau din când în când.

Într-o zi, fiul împăratului ieşi în faţa palatului să se joace cu bilele. Tocmai atunci veni la fântână o femeie bătrână şi gârbovită şi se căznea să umple cu vin şi cu ulei două ulcioare. Avea un burete cu care absorbea vinul, pe care-l storcea în ulciorul cu vin. Apoi cu un alt burete absorbea puţinul ulei care se prelingea şi-l storcea în ulciorul cu ulei. Treaba asta era grea, dar bătrâna o făcea cu multă răbdare. Când ulcioarele se umplură şi

bătrâna voi să plece acasă, fiul împăratului, jucându-se cu bilele, nimeri cu o bilă drept în cele două ulcioare şi le sparse. În clipa aceea, cele două fântâni secară. Tocmai atunci fiul împăratului împlinea şapte ani.

Bătrâna se uită la ulcioarele sparte; apoi, la fiul împăratului, măsurându-l din creştet până în tălpi, şi zise furioasă:

– Mi-ai spart ulcioarele. Pentru asta te blestem. Când vei împlini de trei ori şapte ani, să te apuce neliniştea şi chinul şi să mergi, să mergi neîncetat, până vei găsi pomul cu trei portocale. Când îl vei găsi şi vei culege cele trei portocale, atunci să te apuce setea şi să te chinuie amarnic. Vei vedea apoi ce se va mai întâmpla.

Şi se îndepărtă, fără să mai spună ceva.

Fiul împăratului continuă să se joace nepăsător cu bilele. Îşi aminti de ulcioarele sparte şi de blestemele bătrânei doar când împlini de trei ori şapte ani, adică atunci când împlini douăzeci şi unu de ani. Îl cuprinse dintr-o dată o neliniştе şi un chin, pe care nu putea nicicum să le alunge, nici cu vânătoarea, nici cu petrecerile.

– Ah, unde pot să găsesc cele trei portocale? îl întrebă într-o zi pe tatăl său.

– O, fiul meu, din cauza asta eşti necăjit? zise împăratul. Păi, pentru fiul nostru drag, putem să facem rost, nu de trei portocale, ci de trei sute de ori pe atâta!

– Da, sigur că da, întări şi împărăteasa.

Într-adevăr, aduseră în faţa lui grămezi întregi de portocale, dar el clătină din cap:

– Nu, astea nu-s portocalele pe care le caut. De fapt, nici eu nu ştiu cum arată acele portocale. Am să mă duc să le caut.

Feciorul împăratului încălecă pe un cal alb şi vânjos şi porni la drum. Merse, merse din zori şi până în seară, şi a doua zi iar, dar nu găsi nimic. Atunci schimbă drumul şi ajunse în curând la un pârâiaş şi auzi un glas:

– Prinţişorule, ai grijă să nu-mi calce calul tău căsuţa.

Prinţul se uită de jur-împrejur, dar nu văzu nimic. Îşi aruncă privirea la copita calului şi văzu în iarbă o găoace de ou. Descălecă, se aplecă şi, spre mirarea lui, în găoace, o zână cât un degetar.

– O, de mult nu mi-a venit nimeni în ospeţie, de mult nu mi-a făcut nimeni nici un fel de dar, spuse zâna, fericită.

Prinţul îşi scoase inelul de pe deget şi-l trecu pe trupuşorul zânei, în loc de brâu.

– Eu ştiu ce cauţi! zise zâna. Dar, ca să ajungi acolo, va trebui să-ţi faci rost de o cheie de diamant.

– Unde se află cheia de diamant?

– Ei, asta nu mai ştiu. Dar cred că sora mea, care locuieşte în pădurea de castani, va putea să-ţi spună.

Prinţul îi mulţumi zânei pentru sfat şi dădu pinteni calului. Ajunse curând în pădurea de castani, unde, într-adevăr, locuia o zână într-o coajă de castană. Prinţul îi dărui o cheotoare de la pelerina sa şi o întrebă dacă ştie unde se află cheia de diamant.

– Mulţumesc! zise zâna. Am să-ţi dezvălui taina. Cheia de diamant se află în cutia de cristal.

– Dar unde-i cutia de cristal? întrebă nerăbdător prinţul.

– Asta ştie doar soră-mea mai mare, răspunse zâna. Ea locuieşte în pădurea de aluni.

Prinţul plecă şi, după o vreme, ajunse în pădurea de aluni. Aici o găsi pe sora cea mai mare într-o căsuţă de alună. Desprinse lănţişorul de la

gât şi-l dărui zânei, întrebând-o unde se află cutia de cristal. Zâna luă lănţişorul, îl legă de un copac şi spuse:

– Aşa, lănţişorul tău îmi va fi de-acum înainte hamac. Minunat dar! Pentru această bucurie pe care mi-ai făcut-o, am să-ţi dezvălui taina. Cutia de cristal e într-un palat, palatul acesta e pe un deal, iar dealul se află dincolo de trei munţi şi trei deşerturi. Cutia este păzită de un paznic cu un singur ochi. Dar bagă de seamă: când paznicul doarme, ochiul său este deschis. Iar când nu doarme, ochiul său este închis. Şi acum, du-te şi să nu-ţi fie frică de nimic.

Prinţul merse, merse, până când trecu trei munţi. Apoi iarăşi merse, merse, până când străbătu trei deşerturi şi ajunse pe dealul unde se afla palatul. Coborî de pe cal, îl legă de un copac şi porni pe o cărăruie plină de iarbă, pe care se vedea că nu mersese de mult nimeni. Cărăruia era însă atât de întortocheată şi se răsucea mereu, încât prinţul credea că n-o să mai ajungă. Dar, până la urmă, ajunse în vârful dealului unde se afla palatul. Pe deasupra prinţului trecu o coţofană şi el o rugă:

– Te rog, trage cu ochiul înăuntru şi vezi dacă paznicul doarme.

Coţofana se uită înăuntru şi spuse:

– Doarme, doarme; ochiul e închis.

„Hm, acum nu-i timpul potrivit să intru", îşi zise prinţul.

Aşteptă, ascuns într-un tufiş, până când se lăsă întunericul şi atunci trecu pe deasupra lui o bufniţă, pe care o rugă:

– Fii bună, te rog, şi trage cu ochiul înăuntru să vezi dacă paznicul doarme.

Bufniţa se uită pe fereastră şi spuse:

– Aoleo, nu doarme! Ţine ochiul deschis şi se uită drept la mine.

„Acum e timpul!" îşi zise prinţul şi intră pe furiş în palat.

Acolo îl văzu pe paznicul cu un singur ochi, iar alături de el, un scăunel cu trei picioare pe care se afla cutia de cristal. Prinţul, călcând în vârful picioarelor, se apropie de cutie, ridică încet capacul şi scoase din ea cheia de diamant. Acum avea cheia de diamant, dar nu ştia de la care uşă este. „Ei drăcie, îşi zise el, va trebui să le încerc pe toate." Merse de la o odaie la alta, încercă

uşile rând pe rând, dar cheia nu se potrivea. Prinţul se opri dezamăgit. Nu mai era decât o singură uşă de aur, care se afla în cel mai îndepărtat colţ al palatului. Porni cu paşi nesiguri spre ea. Când ajunse în faţa uşii de aur, prinţul se opri, o privi lung, apoi introduse cheia în broască. Uşa se deschise numaidecât şi prinţul se trezi într-o grădină.

Acum era sigur că se găseşte pe calea cea bună, căci în mijlocul grădinii se găsea un pom cu trei portocale, atârnând pe o singură creangă. Prinţul se apropie şi le culese pe toate trei. Le ascunse sub pelerină şi porni înapoi. Ieşind din palat, o luă la fugă spre poalele dealului, dezlegă calul şi, încălecându-l, porni în goană.

Paznicul cu un singur ochi se trezi atunci din somn, privind buimăcit în jurul său. Când văzu cutia de cristal deschisă, începu să strige şi să alerge în urma prinţului. Dar, prea târziu. Căci prinţul se îndepărtase mult şi se apropia acum de primul deşert.

Când ajunse în deşert, începu să-l cuprindă setea. Dădu pinteni calului, dar, cu cât mergea mai repede, cu atât îi era mai sete. Ajunse astfel

şi la al doilea deşert, pe care-l străbătu cu greu, căci simţea că moare de sete. Când păşi în al treilea deşert, zăpuşeala era atât de mare, văzduhul atât de înfierbântat, încât prinţul simţi că nu mai poate să meargă mai departe.

„Am trei portocale, cugetă el, mănânc una, ca să-mi potolesc setea asta cumplită."

Dar îndată ce tăie coaja, portocala se despică în două şi din ea ieşi o fată frumoasă, care-i ceru cu voce stinsă:

– Dă-mi apă, dă-mi imediat apă să beau, că mor de sete!

Până când prinţul se gândi ce să facă, fata căzu la pământ şi muri.

Prinţului îi păru rău, dar ce putea să facă? Porni mai departe. Când întoarse capul, să vadă ce s-a întâmplat în urma lui, rămase uimit. În locul acela se înălţa acum o pădure de portocali. Prinţul vru să se oprească, dar se răzgândi şi porni mai departe.

Ieşi din ultimul deşert şi intră într-o pădure. La marginea pădurii clipocea un izvor. Prinţul se repezi la izvor şi bău, bău mult din apa lui limpede. Apoi îşi adăpă calul. Obosit de drum, se aşeză

sub un copac rămuros, să se odihnească. Scoase de sub pelerină a două portocală şi o cântări un timp în palmă. „Ce se ascunde oare sub coaja ei?“ se întrebă prinţul. O despică în două şi din portocală ieşi o fată frumoasă, tot aşa de frumoasă ca şi cea de mai înainte.

– Dă-mi apă, dă-mi apă să beau! zise fata, cu o voce ajunsă la capătul puterii.

– Uite, colo, pârâiaşul acela! Apa e curată şi răcoroasă.

Fata se aplecă şi bău dintr-o înghiţitură toată apa, de secă pârâiaşul.

– Apă, apă! spuse din nou fata şi căzu moartă la pământ.

Pe prinţ îl cuprinse amărăciunea şi îşi spuse în sinea lui: „Eh, n-o să tai portocala rămasă, până n-oi găsi un râu cu apă multă“.

Dând pinteni calului, porni mai departe. După un timp, îşi întoarse capul înapoi şi rămase uimit. Acolo unde clipocea izvorul, se întindea acum o pădure deasă de portocali, iar sub ramurile ei verzi pârâiaşul susura plin cu apă.

Dar prinţul nu se întoarse, ci porni mai departe. Cât de mult s-a chinuit el pe drum de

căldură şi de sete, nici nu se poate spune. Aşa ajunse până la un râu, care curgea la graniţa împărăţiei sale. Aci, după ce îşi potoli setea, tăie în două ultima portocală, cea mai mare şi cea mai coaptă. Apărură mai întâi nişte petale de flori. Apoi, o fată nespus de frumoasă. Când o văzu, prinţul rămase înmărmurit. Nu mai putea să-şi ia ochii de la ea.

– Dă-mi apă, dă-mi apă să beau! zise fata cu glas atât de duios şi de plăcut, încât prinţul, încântat, o luă de mână şi o duse până la râu.

Fata se aplecă şi începu să bea apă. Şi aşa, a băut până s-a săturat. Şi-a ridicat apoi privirea spre prinţ, spunându-i:

– Îţi mulţumesc, prinţ bun şi frumos, că mi-ai redat viaţa. Sunt fiica împăratului portocalelor. Ce mult te-am aşteptat! Şi cele două surori ale mele te-au aşteptat.

– Ah, sărmanele! oftă prinţul. Eu sunt vinovat de moartea lor.

– Dar ele n-au murit! zise fata. N-au murit, dragul meu! Păi, n-ai văzut după ce ai plecat că s-au preschimbat în minunate păduri de portocali? Da, da. Ele vor fi loc de odihnă şi de popas pentru

drumeţii obosiţi, cărora le vor potoli setea. Dar niciodată nu vor putea să devină iarăşi fete.

– Iar tu n-ai să mă părăseşti niciodată! Aşa e?

– Aşa e. Niciodată nu te voi părăsi.

Prinţul puse mâna pe sabie şi-i jură credinţă. O urcă pe cal şi alergă fericit spre palatul tatălui său. Când turnurile palatului străluciră în depărtare, prinţul se opri şi zise:

– Acum, te rog, aşteaptă-mă aici. Mă întorc îndată cu o trăsură de aur şi îţi voi aduce o haină de purpură şi conduri de atlaz[1].

– N-am nevoie nici de haine, nici de conduri. E mai bine să nu mă laşi singură aici.

– Dar nu se poate! Va trebui să intri în palatul tatălui meu, aşa cum se cuvine unei prinţese.

– Da, dar mi-e teamă să rămân singură.

– Nu-ţi fie teamă. Uite, ca să fii liniştită, am să te urc pe creanga celui mai înalt copac. Iată-l, arătă prinţul spre un copac, ale cărui crengi se oglindeau într-un lac din apropiere. Acolo nu te va vedea nimeni.

---

[1] Atlaz – ţesătură pentru căptuşeli, mai groasă decât satinul, lucioasă pe o singură faţă (n. red.).

– Bine, se învoi în cele din urmă fata.

Prinţul, dând pinteni calului, porni apoi în goană spre palatul tatălui său. În acest timp servitoarea împăratului, şchioapă şi saşie, veni să spele rufele la lac. Se aplecă şi se uită în apă, unde văzu chipul fetei.

– Tiii, dar frumoasă mai sunt! Să fiu eu, oare? Păi, pe o asemenea frumuseţe ar invidia-o şi soarele.

Servitoarea îşi ridică ochii spre soare şi zări sus, pe creanga cea mai înaltă a copacului, o fată nespus de frumoasă. Se stropşi la ea, furioasă:

– Ce faci acolo şi cine eşti?

– Eu... eu... sunt logodnica prinţului şi-l aştept să vină după mine.

– Dar nu ştii sigur dacă va veni, zise atunci servitoarea cu glas batjocoritor şi începu să scuture copacul.

Fata împăratului portocalelor se străduí din răsputeri să se ţină pe creangă. În cele din urmă, căzu în apă şi se transformă din nou în portocală. Servitoarea apucă repede portocala şi o vârî în sân. Abia se aşeză ea pe creangă, şi iată-l pe prinţ cu o trăsură de aur, trasă de şase cai albi.

Când o văzu, prinţul rămase încremenit. Cum, logodnica lui să fie saşie?

– Prinţul meu drag, nu te speria! zise servitoarea. În curând îmi va trece. Mi-a intrat un pai în ochi, iar piciorul mi-a amorţit de atâta aşteptare. După nuntă voi fi şi mai frumoasă.

Prinţul n-avu încotro şi o duse la palat. Jurase pe sabie că-i va fi credincios.

Când împăratul şi împărăteasa o văzură, le venea să-şi ia lumea în cap. Păi, pentru urâţenia asta, a trebuit să se ducă fiul lor tocmai la capătul pământului?

Seara, tot palatul era luminat; mesele pline cu de toate, iar oaspeţii veseli şi bine dispuşi, cum se cuvine să fie la nuntă; dar îşi dădeau coate, arătând spre mireasă. Fiul împăratului era amărât. Îi venea să fugă.

Clopotele sunară şi toţi se aşezară la locurile lor la mese. În fruntea mesei stăteau tinerii. Mireasa mânca în silă şi fiece îmbucătură i se aşeza în gât. Ceru apoi să bea apă, dar setea nu i se mai potolea. Atunci îşi aduse aminte de portocală şi hotărî s-o mănânce. O scoase pe furiş din sân, dar când dădu s-o ducă la gură, portocala

îi scăpă din mână şi începu să se rostogolească pe sub mese.

Mireasa se făcu palidă. Oaspeţii, neştiind ce se întâmplă, se uitau înmărmuriţi unul la altul. Portocala continuă să se rostogolească. Făcu înconjurul meselor, iar acum se îndreptă spre mire. Toţi aşteptau cu sufletul la gură să vadă ce are să facă.

Mirele, tulburat peste măsură, aştepta şi el. Când portocala ajunse în dreptul lui, se deschise încetişor şi din ea ieşi fiica împăratului portocalelor. Prinţul sări de la masă, o luă de mână şi o duse în faţa părinţilor săi.

– Aceasta este logodnica mea adevărată! zise el şi pe chip i se citea bucuria.

Împăratul şi împărăteasa se bucurară şi ei nespus la vederea acelei fete neasemuit de frumoasă. Apoi servitoarea cea rea şi înşelătoare fu alungată de la palat, iar prinţul şi fiica împăratului portocalelor îşi sărbătoriră nunta cu mare veselie.

Ţăranul, ursul şi vulpea

ÎN TIMP CE-ŞI ARA CÂMPUL, un ţăran se pomeni pe neaşteptate cu un urs, mormăind în spatele lui:

– Pregăteşte-te, că te mănânc!

– Dă-mi pace, ursule, numai până oi sădi un câmp cu sfeclă din care vei lua şi tu apoi câtă o să vrei, căci mie mi-or fi de ajuns doar rădăcinile, îl rugă omul.

– Bine, fie cum vrei.

Şi ursul veni la timpul potrivit să-şi ridice recolta. Dar în curând îşi dădu seama că fusese păcălit; omul ştiuse să-şi oprească pentru el ceea ce era mai bun. Supărat, ursul hotărî să se ducă din nou să-l amenințe:

– Omule viclean, m-ai dus de nas! Să ştii că te mănânc!

– Ai dreptate, ursule! Mai dă-mi însă răgaz să ar şi să semăn pământul cu grâu şi de astă-dată ale tale vor fi rădăcinile, îi făgădui omul.

– Bine, aşa mai merge, spuse mulţumit ursul, care se vede că nu se pricepea deloc la roadele câmpului.

Şi ţăranul, isteţ, culese tot grâul şi-i lăsă ursului toate rădăcinile.

– Acum nu mai scapi! mormăi ursul, când se văzu din nou păcălit. Ţi-ai bătut destul joc de mine! Fii gata într-o oră, că mă întorc să te înghit!

După ce se îndepărtă puţin ursul, iată că trecu pe acolo o vulpe.

– Ce e cu tine, de eşti atât de amărât? îl întrebă ea, văzându-l supărat.

– Aştept să se întoarcă ursul să mă înghită, răspunse omul. Şi are dreptate să fie supărat, că l-am înşelat de două ori...

– Ce-mi dai dacă te salvez? întrebă vulpea. Îmi dai doi pui graşi?

– Desigur. Ajută-mă şi ai să vezi!

În clipa aceea iată-l şi pe urs. Dar vulpea, care între timp îşi pusese haine de vânător, strigă:

– Om bun, n-ai văzut lupi sau urşi pe aici, că tare mi-e poftă să vânez ceva de soi!

– Spune-i că n-ai văzut nici urmă de urs! îi şopti ursul speriat, şi parcă se făcu mai mic, ascunzându-se în spatele căruţei.

Şi vulpea îi făcu ţăranului cu ochiul şi se prefăcu apoi că pleacă, dar, de fapt, se apropia

de căruţă. Ursul o luă la goană şi nu se mai arătă pe-acolo, când îşi dădu seama ce prieteni puternici avea ţăranul.

– Ei, unde-s puii cei graşi? întrebă vulpea.

Dar, în aceeaşi clipă, doi câini vânjoşi se repeziră îndată asupra vulpii, de o sfâşiară cu colţii lor ascuţiţi.

Ce-i drept, ţăranul nostru scăpă cu viaţă şi economisi şi cei doi pui graşi, făgăduiţi ca răsplată vulpii; dar de atunci toate vulpile nu se gândesc decât să răzbune soarta surioarei lor păcălite, punând laba pe orice pui, rotofei sau nu, ce le-ar ieşi în cale.

Întrecerea dintre un crap şi o vulpe

ÎNTR-O BUNĂ ZI, o vulpe, mergând de-a lungul apei, care curgea prin mijlocul unei poieni, văzu pe margine un crap nemişcat. Mai mult ca să se convingă că e viu şi nu se lasă înhăţat, vulpea intră în vorbă:

– Crăpceanule, nu mă mir că lâncezeşti, jumătate în apă şi jumătate pe uscat! Am auzit că eşti cel mai leneş dintre toţi ai tăi, că nu eşti în stare să alergi defel. Să fie oare adevărat?

Spre necazul vulpii, crapul răspunse:

– Flecăreli, cumătră vulpe! Ca totdeauna... alerg la fel de iute ca şi tine, îi răspunse crapul.

– Nu te cred, îi vorbi din nou vulpea, decât dacă primeşti să ne luăm la întrecere.

– Pun rămăşag că sunt mai vioi ca tine!

Şi-au fixat mai întâi locul unde aveau să se oprească, deoarece de pornit o porneau chiar de acolo, şi după aceea s-a hotărât ca vulpea să alerge de-a lungul apei, iar crapul... fireşte, prin apă. Crapul era renumit de leneş, asta o ştia bine vulpea, dar ea nu mai ştia că era isteţ. Aşadar, de îndată ce s-a cufundat în apă, a şi dat de veste şi toţi crapii au aflat de rămăşag şi au hotărât să-i joace o farsă vulpii.

Gâfâind din greu, vulpea, după ce alergase o bună bucată de drum, strigă înspre apă:

– Crapule, m-ai ajuns?

– Iată-mă, aici sunt! răspunse crapul.

Vulpea continuă să fugă, dar, după câteva minute, iar se opri să întrebe:

– Crapule, m-ai ajuns?

– Iată-mă, o dată cu tine! îi răspunse bine-înţeles alt crap, care se afla în dreptul ei.

Şi tot aşa, ea continuă să întrebe, şi crapul, aflat în locul cel mai apropiat de ea, îi răspundea neîntârziat. Până când ajunse vulpea, mai mult moartă decât vie, la locul hotărât de sosire şi abia-abia mai izbuti să întrebe:

– Crapule, unde eşti? Ai ajuns?

Şi crapul de lângă ea îi răspunse lenevos, tăvălindu-se pe marginea apei:

– Dacă ai şti de când te aştept, cumătră vulpe! Dar, după cum văd, a cam trecut multă vreme până să mă ajungi!...

Buimăcită la început, de oboseală, vulpea nu şi-a dat seama ce se petrecuse, dar pe măsură ce ajungea la vizuina ei, se dezmeticea şi deodată i-a trecut prin minte şiretenia crapului. Dar n-a mai avut ce să facă. Răzbunarea a fost doar că din ziua aceea n-a mai deschis gura, să stea de vorbă cu crapii, iar dacă a mai deschis-o vreodată a făcut-o doar ca să-i înhaţe!

CUPRINS

Poveşti populare româneşti

Fata unchiaşului / 5
Prichiduţă / 16
Măciuchiţa fermecată / 24
Dan şi bivolii cei albi / 37
Împăratul peştilor / 46
Cizmele Cocoşului / 57

Poveste catalană

Câinii năzdrăvani / 62

Poveşti engleze

Văduvul zânei / 71
Băiatul „Cenuşă" şi balaurul / 75

Poveşti franceze

Povestea frumoasei Zelandina / 82
Manechinul / 86

Poveşti italiene

- Un ghiveci mic cu busuioc / 91
- Ghicitoarea neghicită / 98
- Mireasa-maimuţă / 102

Boaba de năut / 116
Prinţul şi portocalele fermecate / 122
Ţăranul, ursul şi vulpea / 137
Întrecerea dintre un crap şi o vulpe / 139

PĂRINŢI ŞI BUNICI,

Pe lângă integrala basmelor lui Creangă, Andersen, Perrault, Grimm, Hauff etc., Studioul audio al Editurii Ion Creangă vă pune acum la dispoziţie îndrăgita colecţie ***Poveşti nemuritoare*** pe casete audio.

Pentru a nu pierde nici un număr, comandaţi direct de la editură cărţile şi casetele audio cu ***Poveşti nemuritoare***.

Contravaloarea timbrului literar,
reprezentând 2% din preţul de vânzare cu amănuntul,
se va vira la Uniunea Scriitorilor din România,
cont virament nr. 45106262,
banca: B.C.R.–S.M.B.

Redactor: **Maria Morogan**
Tehnoredactor: **Aura Iordache**
Culegere şi paginare computerizată:
Evelina Avramescu

Tipografia: **Alutus S.A.** tel./fax: 066-172407

ISBN 973-25-0604-0